ތަރުޖަމާ

ނަބަރު- 189 (20 ޖުލައި 2008)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ﷽. ދިރާސާކޮން ޑްރާފްޓްކުރާ ކޮމިޓީގެ 189 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މި މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދުއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބާއްވާ ޖަލްސާތަކުގެ ބައްދަލުވުން މީ. ދެން މި ބައްދަލުވުމުގައިވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާނީ މިއަދު މިއޮތީ، މަޖިލީހުން، މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާ ޑްރާފްޓުތަކާއި ތަޖުރިބާ ވަކިވަކިން ހާސިލުވި، އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅި އަސާސީ އަލުން ރީ ޑްރާފްޓުކުރަން ފެށުއްވީ ހުރި މާއްދާތަކުގެ މަސައްކަތް. ރޮއްޖެހެން އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ހަފްތާގައި ނިންމާފައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މާއްދާތަކުގެ ތެރެ އަށް އަޅުގަނޑުމެން އެހެރަ ފައިނަލައިޒްކޮށްފައި އަދި އޮތީ އޭގެ މަސައްކަތްތަކެއް. ޝުކުރިއްޔާ، އާ ނިންމާފައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާނީ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު، 8 ވަނަ މާއްދާއަށް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އަތުގައި އޮތީ މިހާރު ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާއި ބެހޭ ބާބުގެ 10 ވަނަ މާއްދާ. ދެން ޝުކުރިއްޔާ، މި މާއްދާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަވަހަށް ނިންމާލެވިދާނެ ތޯ ބަލާފައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން. ދެން މި ފުރުސަތުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، އެހެން ވާހަކައެއް ފަހަރަކު ވާހަކަދެއްކެވުން މިހާރު ރަޢީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާރުތަކާ މަޖިލީހުން ތަޢާރަފް ކުރައްވާ، ނިމުނީ ބައެއް މާއްދާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދީ ޑްރާފްޓަށް ފޮނުއްވާފައި އެބަހުރި. ދެން މިހާރު މަޖިލީހުގައި މި ހިނގާ އިންތިޚާބު ބާބުގެ ބަދަލުކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ހިޔާލު ފާހަގަ، ދެން ދެ ޖަމާޢަތުން ގޮތްތަކެއް ނިމުނުހެން. އެހެން ދެން މަޖިލީހުގައި ދެން އޮންނާނީ ރައްދުތަކުގެ މަޖިލީހުގެ ހަމަ ޑްރާފްޓް އަދި މާއްދާތައް. ޝުކުރިއްޔާ، އެބައި ނިމުނުމާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުން އެއްބައި އެނގޭނެ ވާހަކަ ފޮނުއްވާފައި ވާތީ އަޅުގަނޑުމެން އިޖްތިމާޢު އެންމެން ކުރިޔަން ނުނިމުނީ މަޖިލިސް ހުށަހެޅުނު. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވީ ރިޔާސަތުން 3 ދުވަސް ކަންކަމުގެ ދެއްވާ މަސައްކަތް އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމަށް، ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހުތަކާއި އަންނަ ސަރަހައްދުތަކުގެ ކަންތައްތައް. ޝުކުރިއްޔާ، އެ ހުށަހެޅުއްވުން ބަލައިލުމަށް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ގޮތަކަށް އެއްބާއްވަނީ މިދުވަސްވީ ދެ ތިން ބައްދަލު ނަގައިގެން ނިންމާލައިގެން މަރުހަލާ އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވާލެވިދާނެ. ޝުކުރިއްޔާ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބާބުގެ 4 ވަނަ މާއްދާ ދެއްކޭ އެއީ. 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) އާ

އަދުގަނޑު ރަސްދާނުވަނީ އެއްކޮޅު ނުބަލާ މިހިރަނީ. 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައިވާ ބަސްތަކެއްތޯ

މި ދެންނެވުނު ހުށަހެޅުމަށް. އެހެންވީމާ، އެ އަދުގަނޑުތަކުން ކުރިމަތީ ލަސްވެފައިވާ ހުރިހާ ގޮތްތަކުން މިހާރު

ހުށަހެޅުނު ކަންތައްތަކާއި އެކު ދެކޭތޯ ބަލައިދެއްވާ ތަކަށް، އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑުތަކުން

ބަހާވެސްނޑުވި ތަނަ މިއަދު ހެންވެގެން ހުށަހެޅުނު ނިންމާލައި އެވަގުތެއް. ހުށަހެޅުން އާދެ، ވަރަށް

ކުރިއަށް ބެލުމަށް ދުއްވަނީވިދާނެ ވެރިކަމުގެ ރަނގަޅުވެގެ އާދާވަނީ ވެސް އިރުސްތުނެވެ.

އަދުގަނޑަށް ހިވަނީ. (ވަގުތީކޮށްކަނޑައެޅި) އެހެންވީމާ، މިހާރު ސަރުކާރުން ތިޔަ ހުރިވަގެ އިގަނޑުވަނީ

މިހާރު ތައްކާރުކުރެވިފައި އޮތް ދެރަވެއް. ދެން އަދުގަނޑު އެހެންވީމާ، މިހާރު ދެން މި މާއްދާގެ

މާބޭނުމު ބޭބޭކަން ނުރުކުރު ބަރަވާއެ ގެނެނުނޫ ހަގަތަކަން ސީދާ އެބަރަވަކަން ކުރިސުކަންތަކުގެ ބެހޭކަން

ބާރުނެވެ. (ވަގުތީކޮށްކަނޑައެޅި) މިހާރު މިއަދު ފިޔަވަނި އަދުގަނޑުތަކުން ގެންނަން ބަރަވެ އެބައޮތް.

އަދުގަނޑަށް މި އިޖުރާތުގައި ދުވަ ކަނޑަވެ ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން އަދުގަނޑަށް ހިވާގެތުން މި

(ފުރަތަމަ ބުނެފައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ)

ފާސްކަރުން ބަރުގަދަކުރެވޭ ތަވާ ޖަހަނޖަހާ ތަނުތަނަށްގައި ކަރަނަހަވެގެން މިހާރު ބަހާރިތުން

ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ފާސްކަރުން:

މަޖިލީހުގެ ވާހަކަތަކާ ގެނދިޔަތަކުން، ދެން ދެއްވަގަދަވަނި މިހެންނެތި ޖެހޭއި ދަރުވާއަތުބުގެ

ބާރުވެރިކަމާ ވަގުތީ ވާހަކަދެއްކުން ހިސްގަން ފާރިޔަވާ ގަވާއިދު ބަލާ ދަރުވާއަށް ދުވަހުނުއް ބަލާ ދާއިރާތައް

އަދު ރައްޔިތުން އިޖުރާއަށް ވިސްނުމަށް ހާދަ ކަމަށް ބަލާ ފާސްކުރުމުގެ ރާއްޖެތަކުން

އެ ކަމާ އެދީ ސަރުކާރުގެ ނުފޫޒުވެރިކަމެވެ. އެހެންވީމާ ދަރުހަވާލު ޝައުގުވެރިކަމެވެ.

(ފުރަތަމަ ބުނެފައި ބޭރު ވިލަރެސް)

އާދެ، އަދުގަނޑަށް އިތުރު ވަގުތުކޮޅެއް ގެނެސްދޭ ދަނޑިވަޅު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ކުރިން ހިތާމަ ދިމާވެގެން

ފާސްކުރުމަށް ވާހަކަ ބަލަމުން ކުރަންޖެހޭ:

މިއާ ގުޅިގެން އަދުގަނޑަށް ދެއްކުން ބަރާބަރަށް ކަނޑައަޅާނެ ރަނގަޅު މަސައްކަތެކެވެ. ދެން މިހާރު

ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފާސްކަރުން:

މިހާރު ދެމުން ބާރުވެރިކަމެއް އަދުގަނޑަށް ވާހަކަދައްކާފައި ވާ ވާހަކަ. ދެން އަދުގަނޑު ރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ކޮށްދެއްވާ

ރަސްމީކޮށްވަނީ. (ވަގުތީކޮށްކަނޑައެޅި) އާދެ، އިތުރު ބަލަހައްޓާ ދެންބަޔަކު ވަރަށްގިނަ ވާހަކަތަކުގައި ދެން

މިއަދުގެ ނިންމާލަނީމެވެ.

(ވަގުތީ ކޮމިޓީގެ ނަން)

ސިޔާސަތުގެ އުސޫލުތައް ފާސްކުރުން / އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

އަޅުގަނޑުމެން ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން ޤައުމީ ރަށްވެހިންގެ މި ހުރިހާ ކޮމިޓީތަކުގައި ކަންތައްތައް ބައްޓަން ކޮށްފައިވާ ގޮތް ފާހަގަކޮށްލާނަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ހިތުން އެއީ ވަކިކޮމިޓީތަކެއް ނޫނިއްޔާ. އެހެން ޤައުމީ ކޮމިޓީތަކަށް ފުރުޞަތު ދޭންވާނެ މިފަދަ ނަންތައް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމަށް ކޮންމެ ޤައުމީ ކޮމިޓީއެއް އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝަރުޠުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ އެހެން ޤައުމީ ކޮމިޓީތަކަށް ދޭންވީ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަންތައްތަކުގެ އަސާސް ކޮންމެ ތަފާތު ހަމައެއް ނިންމާފައިނުވާ ގޮތުގެ ހުރިހާ ކަންތައްތަކެވެ.

ކަންތައްތައް ފާސްކުރުން:

އެކަމަކު މި ކޮމިޓީއެއް އަޅުގަނޑުމެންނާ އެއްބައިވަންތަކަމާ އެކު ނިންމާނެ ގޮތެއް ނޫނިއްޔާ. މިއީ ވަކި ނަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއެއް އެއްބައިވަންތަ ވެއްޖެ އަސްލު. (ވަގުތީ ކޮމިޓީގެ ނަން) ބަދަލު.

ސިޔާސަތުގެ އުސޫލުތައް ފާސްކުރުން / އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

އެކަމަކު ކޮންމެ ރާއްޖޭގެ ދައުލަތް ކޮމިޓީގެ ކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ ޖަލްސާއެއް އަކީ އެހެން ކަމެއް. ކޮމިޓީގެ ކަންތައް ކޮމިޓީތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީ ދައުލަތް ރިޕޯޓް ދޭން ކަނޑައަޅާފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަސާސީ ޤާނޫނުއަސާސީ އަށް ފުރުޞަތު. އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނު ދައުލަތް ކޮމިޓީތަކާއި ދައުލަތް އިޖްތިމާޢީ އިން ސިޔާސަތު ކަމެއް ސާބިތުކުރުން. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ކުރަންޖެހޭނީ އެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ވަކި މުއައްސަސާއެއް އުފެއްދުމަށް ކޮންސެޕްޓް އެއް މުއައްސަސާ ދަށުން ނަން އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދު ނުކުރާ. އެހެންނަމަވެސް، އެޤާނޫނު ދަށުން ނުވާނެ.

މިފަދަ އުސޫލުތައް ފާސްކުރުން / މުޙައްމަދު ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

އާދެ، ވަކި ބާރު ފާހަގަކޮށްދެއްވި އެހެން ފަރާތްތަކުން ރާއްޖެ ކުރީގެ ދައުލަތް ހިންގާ ވަޒީރުންގެ ފުރުޞަތު ދެއްވި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައިވާ ގޮތުން. ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާ އެއްބަސްވުން ނިޔަލަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން ފަރާތްތަކުން ރާއްޖެ ދައުލަތް ކުރީގެ. އެއީ ކޮންމެ ފަރާތަކުން ކޮންފަދަ ދައުލަތުގެ އަސާސީ އަށް ދައުލަތް ގެ ކަމެއް. މި ނުވަ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިގޮތަށް ދައުލަތް ހިމެނޭ ބައިވަރު ބައެއް މަސައްކަތް އިރު ވަކިވެފައި ހުރި ނުކުރާނެ. އެއީ ކުރީ ރާއްޖެ ދައުލަތް ކުރީގެ ކަމެއްގައި ބަލައިގަނެވޭ ފަރާތްތަކުން ގޮތުގެ. އެހެންނަމަވެސް،

ކޮންމެވެސް ސަބަބަކާއި ހުރެ ނަމަވެސް މިސާލަކަށް ހިއްމަން ރައިބެސް ކޮމިޝަނަރު ނޫނިއްޔާ އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަރު އެހެންނޫނީވެސް، އެފަދަ ހުއްދަދެއް މިދާވި ފަދަ ގޮތަކަށް މިއޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު އޮތް ގޮތާއި ދެން ހިތްހަމަޖެހޭ. އެއީ މަޖިލީހުން ހަމަ އެ ނިޔަތުގައި ޖިނާއީ ދައުވާ ކުރުމުގެ ބާރު ވަކި ފަރާތަކަށް ދޭން ނިންމައިގެން ނޫނިއްޔާ ދައުވާ ނުކުރެވޭނެ. ދެން މިދާއިރާ އެހާ ހަނިކޮށްލާކަށްވެސް ނުވާނެ ކަންނޭނގެ. އެއްވެސް ގޮތެއްގައި ޖިނާއީ ދައުވާއެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނޫނިއްޔާ ނުކުރެވޭނެކަމަށް ލިޔުނުވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔާކަމަކީ އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އެޖެންޑާ އަޅުގަނޑުމެން ދެން އަލުން ހުޅުވާލަކަން އަޅުގަނޑަކަށް ހިއްސާކުރަން މުނާސަބުކޮށްލާނަން. އެއީ ވަރަށް ދިގުކޮށް އެޖެންޑާ ކޮންފައި އަޅުގަނޑުމެން ނިންމީ އެޖެންޑާކުރަން ބާރު ލިބޭ ފަރާތްތަކުން ޔައުމިއްޔާގައި ދެންމެ މުއްދަތު އިވިދާރުވިގޮތަށް ސަބްކޮމިޓީގައި އަދި އެކަކަކީ ފަރާތްތަކުން ކުރިއަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ބާރުއަތުވެއްޖެއްޔާ އެބާކޮވަރުކޮށް ވިޔޮވެހުރުކޮށް ހުރީ. ދެން އަށްކާ އެޖެންޑާކަން ދޮށުގެން މިރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން އޮތްގޮތަކުން އަލުން ޖޭ ޝަރަކަށްވެސް ނުވެސް އާދޭން. އެހެންވީމާ، އެއަކަން އަޅުގަނޑުމެން ނުދާނަން. ވަގުތުން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްބަސް ވެވިފައި އޮތް ވަގުތުން. ދެން މި އިބްރާހީމް މަސްއޫދު އެކީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާބަލާފައި ޝަރީޢަތުގެ ދެން ނިންމާލާނަންކަން އަޅުގަނޑު ޤަސްދުކުރަނީ.

ނިލަންދޫއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އާދެ، ތިވިދާޅުވިގޮތަށް ފުރުސަތު ޝުކުރުއަދާކުރަމުން، ވަކި އެހެން މުއައްސަސާއަކަށް

އަހުމަދު ހަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން: ދިނުން އޮޅޭ އެއްވެސް ވާހަކައެއް ނެތް. އެއީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް މިހެންނެއް އެ އެއްގޮތަކަށް ވިޔޮޅެއް ކުރުމުގެ ބާރު ދިނީ. އެހެންވީމާ، ބަޔަކުވެސް އެކަން ނުވޭ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހެއް އެބަހުރޭ މިޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން. ކޮންމެ ގޮތެއްގައިވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ދައުރު އޮނަ ބާރު ހިމެނެއޭ ނުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އެބާރު ދިނުމަށް އެ އެކަސަރާއިޖެ ކުރަމުން ބަދަލުގެ ފަރާތްތަކުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދައުވާ ކުރުމުގެ ބާރު ކޮންމެދުވަރަކު ކޯޓަށް އިއްވިދާން އަސްލުގައި ގެނެސް. އެހެންވީމާ، މުޅި އެ ދިނުމުގެ ބާރު އަޅުގަނޑު ހިތަށް މިހެން ދެއްވާނެ ފުރުޞަތު އެބަހުރޭ ސަރުކާރު ހަމަ މަޖިލީހުން އެކަން ކުރުމުގެ

ފުރުބަލުގެ އަރިހަށް ގޮތަށް. މިހާރު ޕްރޮސެސިއުޖަރ ޖެނެރަލް އެކަމާއި ދޭތެރޭވެއްޖާ އެބާރު ދިނަސް ކުރާނުކުމުނެވެ. ޕްރޮސެސިއުޖަރ ޖެނެރަލް ބޭރުންވެއްޖެއްޔާ އިންޖެރިވިންކޯޓް އެކަށޭކަށް ހަމަ ނިގުޅި ކޮށްލެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އެވާހަކަ ދެން އަޅުގަނޑު އޮޅުންފިލުވައިދޭން ބޭނުންވާތީ. ދެން އަޅުގަނޑު ޝާއިރުންކުރުވާ ވާހަކަ ރަޖިސްޓަރކޮށްފައި ނިންމާލަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރިއްޔާ، ކުރިންވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލިހެން ދެން އިތުރު ބަދަލެއް އެބައޮތީ ގެންނަން ބޭނުންފުޅު. ނަތީޖާކަމަށްވާނީ ދެން މިހާރުއަށް ދުވަސްވަމުންދަނީ. މިހާރު ހަމަޖެހޭ ގޮތް ޝަރުއީ މި ކޯޓުގެ ހުކުމެއް. އިބްރާހީމްކުރެއް ރުކުން ކޯޓުގެ ކަންތައް. އާދެ، އެހެންވީމާ، މިހާރު ދެން ޝަރީޢަތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވ ފުރުސަތު ތަނަވަސްކޮށްދޭށެވެ އަޅުގަނޑު ނިންމާނަން. ޝަރީޢަތުގައި ކޯޓު ބަދަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ދިނުމަށް. ދެން.. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުނު) ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ތިންވަނަ މާއްދާގެ އެއްވަނަ ނަންބަރު ދާއްމި. މިއާއްދާގައި ދިމާވި މަސައްކަތު މަސްއޫލިއްޔަތު ހަމަ އިބްރާހީމްކުރުވުމާއި އޮތުމުގެ އިސްލާމީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމާ، އަހަން އާމާ އެއީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުން ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށްކަމަށްވެސް މަނަވާކުރިދާއި. އެއީ ދެން މައިގަނޑު ގޮތުގައި އަހަރު ވާހަކައެއް. އަހަރެން، އެ އަޅުގަނޑުމެން އިބްރާހީމް ޝަރީޢަތް ކޮންމެވެސްކަމެއް އަޅުގަނޑު މިސާލަކަށް. އެއީ އިދާރީ ކަންތައްތަކެއްގެ ވާހަކަ. އޭގެ މިނިސްޓްރީ ޝަރީޢަތުން، އިސްލާމީ ޕްރޮސެސްކުރެވިފައި ޕްރޮސީޖަރ ދުއްވާލައި އާދޭ އޭގެ މިނިސްޓްރީ ޝަރީޢަތު އަދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް. އެހެންވީމާ، އިދާރީގޮތުން ކުރާ ކަންތައްތަކެއް ހަމަޖެއްސުމުގެ ވާހަކަ އަސާސީގައި ދެއްވި.

ނިލަންދޫދާއިރާގެ އުތުރުބުރީ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން: އިސްލާމީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކަންތައްތައް ހިންގުން. މިއީ ޖުޑީޝަލް އުސޫލުތަކާއި ކަނޑައެޅިފައި. އެއީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޔާން މިސާލަކަށް ބަލާކަމަށްވާނަމަ މިހާރު ކަންހިނގާ ގޮތް. މިހާރު ކަންހިނގާ ގޮތުގެ އިސް ޤާޟީންގެ އެބަސީ. އެކަމަކު ޖުޑީޝަލް މިނިސްޓްރީ އިސްލާމިކް އިސްލާމިކް ކުރެއްވާ އަދި ކުރެއްވެވިފަ ވ. އެހެންވީމާ، ޝަރީޢަތުގައި އެ ބޭނުންވަނީ އިސް ޤާޟީންނަށް ވާހަކައިން ދިވެހި އެކަން ކުރެއްވޭނީ އާދިން. އެކަމަކު އެކަން އެކަން އޭގެސްނި. އެކަމަކު އިސްލާމިކް އެބަ ކުރެއްވާ ޖުޑީޝަލް މިނިސްޓްރީ ނޫނީ މިނިސްޓަރ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހަމަ މިކަން ވެރިން ބަޔަކު ފުރުބަލުގެ ދާ އެކަމަށް. އެހެންވީމާ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް

ކޮމިޝަނަކީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ޢަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމާއި ބޮޑު ބައެއްނޫން. އުމުރުނަކީ އެކަށްކަމަށް ބާރުނުވާ ސަބަބުން ހުދޫދަން އިމުންގެ ޖިސްޓިސް ސެކްޓަރ ކަންކަމާ އެކަންކަން އުމުރުން ކުރަނީ. އެއްގޮތަކަށްވެސް ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން އެއީ ގަބޫލުކުރެވޭނީ ނޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އޮވާކަހަ މިދަންނަވީ. އެއީ ބާރާގެ އަދުލުއިންސާފުގެ ބަދަލުކުރެއްވުން ޖެހޭ އެބަ.

ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ މެންބަރު އެހެންވީމާ، އަހަރެން އެއްކޮށް އިންތިޚާބުކުރުން ކޮބައިތޯ މައްސަލައަކީ.

އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން: އަހަރެން ކިޔާލާނަން ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރުން މިނިވަންކަމާއި އުމުރުން.

ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ މެންބަރު އަޅުގަނޑުމެން އެނިގިފައިވާ ގޮތުން ވަކިކަމަކާ ދިން ފަހުން މިކަމުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް

އަޙްމަދު ޝިހާބު ވާހަކަދެއްކެވުން: ކޮމިޝަންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ދައުރުގައި ވަކި ކުރުމަށްޓަކައި މެންބަރުން ކަމަށް ވުރެ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކަ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަޖިލީހުގައި އެމަނިކުފާނު އެއް ކަމަކީ އެކަން މީހުން ދެކޭގޮތުގައި މިކަމުގެ މިނިވަންކަން. ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ރަށްރަށުގައި ޕާޓީތަކުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަން އިންތިޚާބުކުރެވިފައިވާ ގޮތް. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ ދެ ރައްޔިތުން ސަރވިސަސް ކޮމިޝަން ހިނގައިދާ، އެހެން ބޭފުޅާ ކަމަށް ވާނަމަ ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑު ހީކުރަނީ. ކޮމިޝަން ބޭނުންވާ ތަރުތީބު ތަރުތީބުވެރިކަން ސިޔާސީ ފަރާތްތަކާއި ކުރިމަތިލާ އެއްވަރަށް އެކުލެވިގެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރިއެރުމަށް ދާދި ކޮމިޝަން ހަވާލުކުރެއްވި އަޅުގަނޑު ހިތަށް ކޮމިޝަނުގެ ބޭފުޅުން، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެކަން ނިމުނު އެކަމަކީ އަސާސީ މިވެނި ކޮމިޝަނުގެ ބުރަވަރު ކުރިން އެހެންނަމަވެސް، އެކިވެސް އެކަން ކުރަންވީ ކުރަނީ. ދޭހެން ބަޔާންކޮށްދޭ މިކޮމިޝަނަކީ އެހެން ކޮމިޝަނަކާއި ތަފާތުގޮތް ރައްޔިތުން މަޖިލީހާއި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާއި ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި ވަރަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ތަންކޮޅެއް

ދުރު މީހުންތަކާއި އައިސްގެން ހިމެނޭ ކޮމިޝަނެއް. އެހެންވީމާ، ރައީސަށްވެސް ދެން ނާއިބަށް
އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް މި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާނޭ ރަނގަޅަށް އެންމެނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން: ރައީސަށް ކުރިއަށް ގެންދެވުމުގެ ކުރިން ވިދާޅުވާނަންބަރު ޒަޑްސްޓާރ ބައިގަބޫން އެއްޗެއް،
އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފް ޖަސްޓިސް ސަރވިސް ކޮމިޝަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ކުރު)

ނިޔަންދޭއަޅާފައި އުމުރުބަދަލު ގެންބަރު އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފް ޖަސްޓިސްއާއި ޖަސްޓިސް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ކުރާނެ މަސައްކަތްތަކާ
އަދިވެސް ބަޔާން ކުރުމުގެ ވާހަކަދެއްކުން: ކޮބާތޯ ބަލާބަލާ. ރައީސަށް ހިތުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފް ޖަސްޓިސްއާ އެއީ އެއްބަސް
ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކެއް. އެހެންވީމު މިގޮތުން އެބާ ހަމަހަމައެއް ފުރުޞަތު ނުވަތަ މިގޮތަށް އެއްކޮށް
ވަޒީރު މިގޮތަށް ރައީސަށްގެން ބަލައިގަތުމުގެ ގޮތްތަކުގެ އެއްބަސް ފަރާތްތަކުގެ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަން
މަސައްކަތްތަކާއި މިހާރު އެއްގޮތަކަށްވެސް ފުރުޞަތުގެ ނުވާނެ. މިހާރު މި ކިޔާނުވާ
ޖާގަވެރިކަމުގެ ކަންތައްތައް ހިނގުން. އެއީ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފް ޖަސްޓިސްގެ ކަމުގެ
މަސައްކަތްވާއިރު ރައީސަށް ފުރުސަތުދިނުމުގެ އެއީ އެއްބަސް ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބައެއް.
އެހެންވީމާ، އެހެން އެކަން އައިސްގެން ނުވާނެހެން ރައީސަށް ހިނގާ. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް ވަރަށް
ސަރުކާރު ރައީސަށް ދޭކަށްވާގޮތަށް މިގޮތަށް ތަނުގެ ދަރަޖައާއި ހިސާބަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނުގައި ފުރިހަމަ ދެވޭގޮތުން އެޅުމުގެ އެއީ އެބަހުރި ބާރުތަކާ ގުޅޭ ވަކިން ކުރިމަތި އެމީހުން
އެކަންތައްތަކުގެ ރަނގަޅު އެކަންތައްތައް ބޭނުމެއްކުރެވޭ. އެހެންމެ ހިތްފުރެ ރައީސަށް ކަމެއް ނަގަން
ފުރުސަތުކަން. އެގޮތް ހިތުރުން ކުރައްވާ ކަންތައްތައް ކުރައްވާނީ އެއީ ހަމަ އެއްބަސް ފަރާތުގެ ފުރުސަތު. އެކަމަށް
ޖަލްސާއެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، ރައީސަށް ހިތުން މިހާބަޔަށް ޒާތީގޮތުގެ ކަންތައްތައް ހިސާބުން،
މިއީ ހަމަ ރައީސަށްވެސް ފުރުސަތުކުރަން ގޮތްކަމި އެއްބަސް ފަރާތްތަކުގެ ރޭވުން. އެހެންވީމާ،
ރައީސަށްގެން އެ ބަދަލުފާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނިމުމަކީ ކޮމިޝަނުގެ މި ރަނގަޅަށް ގެންނަނީ
ރައީސަށްގެން ވިސްނާފައި އެބަޖެހޭ. އެއީ ރައީސަށްގެން މިތި ދެކޮޅަށްވެރިކަމާ މިއީ ވަރަށް ބޮޑު
ފުރުޞަތުތަކެއް. އެއީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި ތިއްބެވި ބާރުގެން މި ޖުޑީޝަ
ތިބެއަން ވަންނަން މަސައްކަތް ކުރެވޭ. އެކަމަށް ކަންތައްތައް ވެދާނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދެ، ހަމަޖެ ތިލަދުންމަތީ އުއްތަރުގައި އަތޮޅުތަކުގެން ހަނދާން ކޮންތަނަކަށް ކަމެއް އުޅޭނެތޯ. އެއީ ވަރަށް ސަރުކާރު މިހާރު ޤާނޫނީގެ ބޭބޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެއްޗީ ބޭނުމަކީ، އުއްމީދަ ޤަވާޢިދަށް ވަކި އިޚްތިޔާރު އެހެން ކަމުގެ ނުހޫ ހަމަ ސިޔާސީ ކަރުދާސް ތަރައްޤީގައި ޢިލާއިރުގެ، ދެން ނޫނީ ސިޔާސީ ކަރުދާސް އެޖެންސީގެ ބައެއް ކަންކަން އެ ޤަރާރު ފާސްކުރައްވާ. މެދު އުވަތަރީ ފިރާ ކަރުދާސް އެޖެންސީގެ ތަރައްޤީ އިދާރާގެ އެނގިއްޖެ ވިޔައި ނަގަށްފާން. އެ ޖީއަރު ވެހިކަލްތަށް ހުށަހެޅި. އެހެންވީމާ، އަސާސީގައި މިގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަން ފުރުސަތު ލިބިދެވޭ ޤާނޫނު އުއްމީދުގެ ހަމަހަމަ އަތޮޅުތަކުން ވިސްނެއްވީ ތަނަވަސް. އަތޮޅުތަކުން ވިސްނިވަޑައިގަތީ އެކުވެރި ކަރުދާސްތަކުގެ އެޖެންސީގެ ފާހަގަކުރަން. ދެ ކަންކަން ތަފްސީލް ކުރުން. މިސާލަކަށް ބަޖެޓް ކާމިޔާބު ކުރުން. އަންނަކަމަށް ކުރިން. އެކަކަށް ހިނގާކަމަށް ޤާނޫނު ސިޔާސަތު ކޮމިޓީން ތަރައްޤީކޮށް ގޮތެއް. އެއީ ހިންގުމުގެ ފަސޭހަކުރުމަށް ޙަޤީޤަތުގައި އެކަކު ކަނޑައަޅަށް. އެކަމަކު ކަނޑު ކަރުދާސް ކަރުދާސްގެ، އޮތްތޯ އިނގިރޭސި އެޖެންސީ ކުރުނދަށް ފެށިގެން އުފެއްދުމަކީ ކަރުދާސް ހިނގަމުން. އެހެންވީމާ، ސިވިލް އެޖެންސީގެ ވާހަކަފުޅު.

މާލޭސަރަހައްދު އުތުރުދިރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝާހިދު ބަރީލް ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދެ، އަތޮޅުތަކުގެ ހިވަރު ވަރަށް ޚާއްޞަ ތަޢުލީމީކުރަން. ދެންމެގައި ހަމަޖެ ވިލަދުވިލަ. ދެން އެހެންނަކަމަށް، އަތޮޅުތަކުން އެންމެ ނިންމުމާއި ފަސޭހަކުރާ ކަންތައްތައް ކުރީން ވިލަދުވިހުން އިންސާފު ފްރިސްކުކެފުމުގެ ކަންކަމާއި މިއީ ދެން ދާސްކޮށްކަން. ދެން އެބައި އަހަރެއްމެން. ދެން އަތޮޅުތަކުން ހަމަ ވަޑާތު ޗެއާރޕާސަން އެއްވިޔަސް ކުރުގައި ކަމުގަވާއި އެކުވެރިކުރުގައި ވިޔާތު ދިރާސާގެ. އަތޮޅުތަކުތަކުން ހަރުކުރުމާ ޗެއާރޕާސަން ކުރުގައި ސަރުކާރުފަޅޫ ކޮމިޓީ ކުރުގައި އެޖެންސީ ކަމުގަވާއި ކުރަމުގެ ތަފްސީލް ސަރުކާރު ކަންކަމާއި ފަހަރަށްބަސް ޗާނަކާކަން. ޗެއާރޕާސަން ސަރުކާރު ކަރުދާސްގެ އެކުލެވޭނެވާ ގޯތި ބަޔާއިވުނު އެއީ އަތޮޅުތަކުން ހިވަރު ސަރަހައްދު ކަންކަން ކުރުމަށް ބޭނުންކުރަން ތިމާވެށި ދެކަމަކީ ތިއްބަވާ. އެއީ ވަކި ކުރިއަށް ކަންކަމާއި ފަހާ ޗެއާރމަނަށް އެޖެންސީވެރި މިހެން އެޖެންސީކުރާ ކަންކަމާއި މިކަންކަމާއި ފަހާ. ދެން ޗެއާރޕާސަން ސަރުކާރު ސަރަހައްދު އެކުލެވޭ ކުރުގެ އަތޮޅުތަކުން ވިސްނުން އެއީ ޗެއާރގެ އަސާސީއަތްއި، ކަރުދާސް އަސާސީގެ ހަމަހަން ތަންތަނާއި،

އުކާޅުތަކުގެ ކުޅޭ ބޭފުޅުންނާއި، މިކަންތައްތަކާއި ނޫން. އަދި ބަޔަކުދެކުމުގައި އުބައި، ޤުދުރަތީ އެޤުމިނިސްޓަރު ކުރުމުގެ ބައި އެގޮތަށް ޤުދުރަތުގެ ސަރަޙައްދުކަށް ކޮމިޝަނަށް ދެމުކަމުގައި ވިދާޅުވި ޖަލްބު ޤަސްބުސްގެ ޙަޤީޤީ ނުވަތަ ކޮޅު ޤަސްބުސްގެ ޙަޤީގީ ތެރެއަށް ވަންނަނިވީނުން. ކޮޅު ޤަސްބުސްއަށް ޤުދުރަތީ ސަރަހައްދު ކޮމިޝަނުން ކަނޑައެޅިފައި އޮތް އިންތިޒާމުގެ ތެރެއިން ނަމަވެސް އެކަން ކުރަންޖެހޭނީ. ޖޭ ޓީ ޖޭ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން ދާން ކޮޅު ޤަސްބުސްގެ ނުވަތަ ދުއްތަރަ ވަނީޕާރާގެ ބެލުމުގެ ދަރުން. ދެން އަޅުގަނޑު ދުކާގެތަކުގައިވެއްޖެއާ ދުއްތަރަ ވަނީޕާރާގެ ދަރުގައި ހަމަ ސްޓްރީމް ކުޑަގެ ވަނީޕާރާގެން އުކަންޖެއްނޫން. އެހެން ހުރިހާ ވަނީޕާރާރުންފަސް ދުއްތަރަ ވަނީޕާރާގެ ދަރުގައި އުތިއްބަފަނި. ކިޔަވަރަކުރަށްތަކާ ކަންތައްތަކުގައި ޓޫރިޒަމް ކުރައްވާއްވާ ނުކުރެއްވިއްވާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިގައި ޤުދުރަތީ ސަރަހައްދު ކޮމިޝަނުގެ ތެރޭގައި ބެއްލަވާނެ ކަންކަމިރު. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑަކަށް އިބްރާހީމްކުރުމުގައި ޕްރެޒިޑެންޓުގެ ޤާއިމް ކުރުމުގައި ވަނީޕާރާންގެ ކަންތައްތައް ނުވަތަ ދުއްތަރަ ވަނީޕާރާ މަސައްކަތް ހިންގުން ނުވަތަ ހިންގުމަށް ވަޒީފާ ކަންތައްތަކާއި ބެހޭގޮތުން އަރަހަޅާފައި ފީހަމަޖެހޭ އިތުރުވާތަކާއި އެވާން. މިކަކަމަ ކަމުއެއްޝަން އަޅުގަނޑަށް ހިވަނީ މިގައި ތިހަމަޖެހޭނީ.

ކޮމިޝަނުގެ ޝިކާޔަތާއި ހަމަ ޤުދުރަތީ ސަރަޙައްދު އަޅުގަނޑު އަމިއްލަ ޝަޒާނެ ޤަސްބުސްގެ ޖަސްޓިސް ޝަރީފް ތިއެއްވަނީ އަކްސަޕްޓް ކުރި. ދެން މިހާރު
އަސްލު ވާހަކައަކުން: މިއުނިވަރުސިޓީ ދެން އަޅުގަނޑަށް ކުރާ ސަލާމަތް ބަދަލުވާ އުރެދު ތަފާސްހިސާބު އިދުގެ ނުޅަނީ ފިޔަވަސްހުގެ ކުރެއްވޭ ފޮނުވާ އެއް އެއްޗެއް އިތުރުކުރަނީ ބަހުން ދެން އަޅުގަނޑު އުނިގޮވިއެ ދެން މިހާރު ފިޔަވަސްހުގެ ކޮމިޝަން ސަރަޙައްދެއް އެހެން ކުރެވެނީ ކުލަޖެހޭ ކުރުވި.

ސަލާމްދެއްކުމުގެ އެމްޕްރެސް ފަރާތު ހަދަހާ ބުޅަ، އަޅުގަނޑު ހިމަނި މިގައި ދަ އިސްތިއުފާ މިއޮތީ. އެއިސްތިޢުފާ ޖަމާއަތުގަބުލު
ކޯޓުގެ ޢާއްމު ހައިހަމައާ އަޅުގަނޑު ވަކިކުރުން: ޖުޑީޝަލް ކުރުމުން. އެއީ ވަކިކުރެއް. ދެން އޮންނާނީ ޖަމާޢަތުގެ ޖުޑީޝަލް ޕެނަލް ކުރުމަށް ކަރަންޓޭ ވަސީލަތަކުގައި ކުރަން. ޖަމާޢަތުގެ ޖުޑީޝަލް ކުރުމުގެ އެއްވަސް ހަމައެއް އޮފީސްގަނޑުވަކި ޤުދުރަތީ ސަރަހައްދު ކޮމިޝަނުގައި. އެއީ ވިސްނުމަކީ (ހަކީޤަތުގައި ވިޔަފާރިއެއްގެ ސަރުކާރުގެ) މިހާރު ފެނިގައި މިއޮތީ އިންސާފު ޖުޑީޝަލް ކުރުމުގެ ކަންތައްތައް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: ބަރާބަރު، މިހާރު އެއްޗެ އިބްރާހިމް ހަމަ އެއްގޮތަކަށްވެސް ރަނގަޅުކުރުމަކަށް މި ބަލަނީ. އެހެންވީމަ، އެއާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްވެސް އާދިވަޑައިގަންނަވާ އެއްވެސް ބޭފުޅެއްގެ އެއަކަށް ދެބަސްވުމެއްނެތް. އެހެންވީމަ، އެތާނގައި އެބައިރާގެ ބަރަބަރުކުރަން. ދެން ހަނދާނެ ބަހުން ޕްރޮފެސަރ ދެއްކެވި އެއް ޖަލްސާގައި އެއް އިބްރާހިމް ހަމަ އެޖެންޑާގައި ހިމެނޭ ދެ ފާސްކުރަން ސަރުކާރުން. އެއީ އެއް އިބްރާހިމް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ޕާލަމެންޓް ޕްރޮފެސަރާއި މި މައިލިސް ކޮމިޓީން، ދެފަހަރެއްގެ މަޖިލިސް އިތުރު ކުރިޔަށްދާ ފާސްކުރުމަށް ދެއްވަދެއްވީ. ދެން އެކަމު މިވަގުތު ޕްރޮފެސަރގެ ރިޕޯޓު ދެއްވައިލައްވާނެ ދެއްކީ. އެކުލަވާލާފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން ރިވަނީ މި ނިޔަތު އިއްޔަ ޕާރލަމާނީ އެފަދައިން ލިބިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް. އެއްޗެހިތަކާއި ގުޅޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދޭނެ ނުވެގެން. ޖަޕާނު ސަރަހައްދު ސަރަޙައްދު. އެމިނިސްޓްރީން އެތި ދި ޖަޕާނު ސަރަހައްދު. އަޅުގަނޑު ހަނދާން ހަމަ ދެންނެވީ އެހެން. (ވަގުތީކޮމިޓީތައް) ޝުކުރިއްޔާ.

މާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން: 3 ވަނަ މާއްދާގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަދަލު ޖަމާޢަތްތަކާއި ގުޅޭ ކަންކަމަށް އަމަލުކުރެވޭނީ ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަރާބަރު ވިސްނުން. 2 ގައި މާއްދާ އޮތްތަނަށް ފާސްކުރެވޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބަލިވުމާއި ނުވަތަ ބަދަލުކުރެވުމާ ހަމައަށް ތިބުމާއި ނިންމުމާއި ބަދަލުކުރުމާއި ދެން ދެއްތޯ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޢަމަލުތަކުގައި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ބެހޭ މަޝްވަރާކުރެވޭނެ. އެއީ އެހެންނަމަވެސް ހުރި ކަމެއް ސަރުކާރުގައި ބަލާބަރު. 3 ވަނަ މާއްދާގެ ބަދަލުތަކުގެ ވަކިކުރުމާއި ބަދަލުތަކެއް ހަމަސް ފިނޭންސް ޑޯކިއުމެންޓް ޤާނޫނާ ބެލުމާއި އެފަދަ އުސޫލުތަކެއް އަރާ ޙަވާލުކުރުމުގެ ބަދަލެއް ފަނޑިޔާރުން ވަކިކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވަކިކުރުމާ ހުރިހާ އެއްޗެހި. 4 ވަނަ ބަދަލުތަކުގެ ކަންތައްތަކަށް ބަލާކަމަށް ޤާނޫނު. (ހ) ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވަކިކުރުމާއި ރައްޔިތުން ބަދަލުކުރުމަށް ތަކުރާރު. (ށ) މިނިސްޓަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ގުޅޭ މަޖިލީހުގެ ތަކުރާރު އަދާކުރަން ހަދައިނުދޭ ބާރުތަކުގެ ކަންތައްތަކެއް. 5 ވަނަ މާއްދާ އިންތިޚާބު ވަކިކުރުމުގެ ކަންތައްތަކާއި ކޮމިޝަނުތަކާއި ގުޅޭ އިނތިޚާބު ކަންތައްތަކުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި ބައިތުލްމާލުގެ މަޤާމަށް ޚާއްޞަ. މިގައި މާއްދާ އެކިއިންސާފު ޢަދުލު ޙަޤީޤަތް އެއީ ބަލިކަށް ދެން ވަކިކުރުމެއް. 6 ވަނަ މާއްދާ މަޤާމުގައި ބަދަލުކުރުމުގައި ކަންތައްތަކާ އިޖުރާއާތު މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަދަލުކުރުމާއި އަމަލުކުރުމާ ހުރިހާ.

ކަންތައްތަށް. މީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭކަމެއް އަލުން ލިޔުމުގެ ބޭނުމެއްނުވޭ. އަދުގަނޑެއް ހިލާފު އަދުގަނޑުގެން ކުރީގައި ދެއްކި ވާހަކައިން އެބަ ޤާނޫނުތަކުގެ ހިންގުމާއި މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ މިއޮތީ 5 ވަނަ މާއްދާގައި އެކަމަށް ޖަޒާ ދޭންޖެހޭ ޖަރާއިމްތަކަށް ޖަޒާދިނުން. ދެން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓާ އޮތޯރިޓީ ހުންނަންޖެހޭނެ އަދި ޤާނޫނުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބައެއްގެގޮތުގައި އޮފީސް ނުވަތަ އަދި އެޑްޖުޑިކޭޓިން ވަކި މިނިސްޓްރީއެއް ހުރެގެން އެ މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބައިބައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ ކުރުން. އެކަމަށް ޖަޒާދިނުން. ނަމަވެސް އޭގައި ނުހިމެނޭ ކަންތައްތަކާއި އަދުގަނޑުގެން 1 ގަ◌ައި ލިޔަންނާ ލިޔަން މިޖެހުނީ. އެހެންވީމަ، ހަމަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ނިލަންދެއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މެންބަރު އަބްދުލް ހަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން: ދެންމެ ޝާހިން އެ ވިދާޅުވި ވާހަކަތަކުގެ ތެރެއިން މިހާރު ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ބާބައި މިބާބައި ދިމާނުވާ ފުރަތަމަ ބައި. ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ބާބު އޮންނަނީ ހުރިހާ ފަރާތަކުން ހޮވާނީ ރައްޔިތުން މަޖިލީހަށް. މިގައި މިއޮންނަނީ އުއްތަމަ ފަރާތްތަކު އެކަނި. އެޑްހޮކްވެސް މިއޮތީ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައި. އެކަން ފާހަގަކޮށްލުމަށް އޮތީ. އެދުވަހުވެސް، ދުވާލުވެސް ވަނީ ފާސްކޮށްފައި މިހާރު. އެކަމަކު ފުރަ އަރާގެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: މިބައިން ގޮތުގައި ބަލާއިރުގައި ބަލަހައްޓާތީ. އެކަން ފެނިގެންދާނެ އޭގެ ސިފައަކީ ކަރަނގަޅު އެކަން ތިޔަ ހުށަހެޅުއްވި ބަހުސްގައި ހުރި ދާދިފަހުން ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ ނަންބަރު އެއް. ޝުކުރިއްޔާ.

ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ މެންބަރު އަހުމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން: އަދުގަނޑު ދަންނަވާލީ ފަދައިން ސިވިލް ސާވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ފުރިހަމަކުރުން ޕްރޮފެޝަނަލިޒަމާއި އެކައުންޓަބިލިޓީއާއި ފިޔަވަޅުތަކާއި ބަދަލުކުރުމަށް ތަފާތުތަކާއި ސިޔާސީ ކަންތައްތަކާ ބެހިފައިނުވާ ގޮތުން ދިރާސާކުރުމަށް ސިވިލް ސާވިސް މަސައްކަތްތަކުގައި ފުރިހަމަ ސިޔާސަތު ވަނީ ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް. އެކަމަށްޓަކައި އަދުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ކަމަކީ މަސައްކަތްތަކުގެ ބަހުސްގައި ބަލާއިރު ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑަކަށް އަދި ކުރީގައި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު ކަމަށް، މިހެން ޤާނޫނު ބައިގެ ބައެއް ސިވިލް ސަރވިސްކޮމިޝަނު. އަދި ޤާނޫނު ބައިގެ އިތުރަށް މިގައި އެބައިތަކާ އެހެން

މުއައްސަސާތަކުގެ ވަރަށް އިސް ބޭފުޅުންތަކެއް. އެހެންވީމަ، އެބޭފުޅުންތަކެއް އެހެން އިސް ސާރވިސް އަށް އެޕޮއިންޓްކުރު ކުރުމުގެ ކަންތައްތަކުގައި ޢަމަލީގޮތުން ބަސްކޮޅާ ގޮތަކަށް އޮންނަނީކަމަށް އޮތުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ބަލައި އަޅުގަނޑު ހިތަން އަރާ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން މި 1 ނަންބަރު އުނިކޮށްލައިފައިވާ އެހެންނުނުންތޮ މިބާބަށް އުނިކަމެއް ލިބޭ ބާވަތް އެހެންނުނުންތޮ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިހާރު ޖަސްޓިސް މިނިސްޓްރީން ނޫނީ އަދާކުރައްވާ ހުރު ފުރިހަކަށް ހިމަން ކުރުން ހަމަޖެހޭ ސާފުން ހުރުން، ކޮމިޝަނަކަށް ބަރު ފުންމުން، އިދާރީ ކަންތައްތައް އެހެންނުނުންތޮ ވަރަށް އެހެންނުނުންތޮ ދެން އެހެންނުނުންބާވައް އެކަންތައްތަކާއި ޚާއްޞަކޮށް ސާރވިސް ކުރިއަށްގެ ބޮޑުގެ ދަރުން އަދި ޖުޑީޝަލްސަރވިސް ހުށަހެޅުން ނަމަވެސް މިއަހަރު ކުރިއަށްގެން އޮފީސްޓާފުން އެކަންކުރާ ޤާނޫނު ބޭއްވީ މިހާރު. އޭގެ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރިއަށްގެން ބޭނުންވާ ގޮތުގެ ވާހަކަ. ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ހުށަހަޅާ ސިފައި ސަރވިސްގެ ހުށަހެޅުއްވި ޕާލިމެންޓްގެ މަޖިލީހުން އަދި ކަރުދާހާ ޖުޑީޝަލްގެ ހުށަހެޅުއްވި ޖުޑީޝަލް ކަރަލް ކުރިއަށްގެން ކަމަށް ދެކެން. އެހެންނުނުންތޮ ކުރުމުން ގޮތުގެ. އަޅުގަނޑުމެން ބާކީ ހިންގަމުންދާނެ. އޭގެ ކުރީގެ ތަފްސީލުތައް ކަރުދާސްކުރި އިދާރާގެ ކަންތައްތައް އެހެންނުނުންތޮ، އެކުރިއަށްގެ ބޮޑުގެ ދަރުން އަށްޖެހޭތީވެ ޖުޑީޝަލްވެ ޝަރުޢީ ޖުޑީޝަލްވެރިން ކުރިއަށްގެން ހިންގަމުންދާ އެއިދާރާތަކުގެ މި އަޅުގަނޑުމެން ހޯދުނުކުރުވުމަށްވީތީ ވޯޓުލާ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތް ފާހަގަކުރަނީ. އެހެންވީމަ، ދެން އަޅުގަނޑުމެން މާލޭގައި ކޮމިޝަނުން ނަމަވެސް ވަރަށް ފުދޭ 1 ވަނަ ނަންބަރު އިންނަނީ ސަބަބު. އެހެން ބޭފުޅާ ސަރުކާރުން ވަކިކުރުމާ އަޅުގަނޑު ވިސްނުން ބަލައިލާތީ. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ އެ ޕްރޮފެސަރ އެކަންކުރުމަށް ޓްރާފިކް ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގައި ޕްރޮފެސަރ ދައުރުގައި ސަރަޙައްދު އަދި މިހާރުގެ ޖުޑީޝަލް މިނިސްޓްރީ އެވެ ޖަސްޓިސް ކޮމިޝަން ކުރިއަށް މަޖިލިސްކުރުމަށް ހަމަ އެ މިނިސްޓްރީގެ ހުށަހެޅި. އަދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކުރިއަށްގެން މިކަމަކީ އިދާރީ ކަންތައްތަކާއި އެހެންނުނުންތޮ، ޕްރޮފެސަރ ހަމަ ވިސްނުންފުޅު ހަމަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސްކޮމިޝަން ކަންތައްތައް ހިންގުން އޭގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސްކޮމިޝަން ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތުގައި ދެކެވޭގޮތަކީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން: މިއީ މިހާރު ދެން އެއްކަލަ ހަނދާންގެ ވާހަކަ ދައްކަން ބޭނުމީ މިއަދު ދުވަހުގެ ކުރުކޮށް ދިރާސާގައި. ޖުޑީޝަލް މިނިސްޓްރީގެ ވާހަކަ ޕްރޮފެސަރ ކޮމިޝަން ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން

ސުވާލު ކުރިމަތިވި އެކަކަށް ބަޔެއް އޮންނާނެ، އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުން. ދެން އޭނާ އެ ވިދާޅުވީ ދެން އެ ޖަލްސާއިން މިނިސްޓްރީއެއްގެ ޒިންމާތަކުން ހުރިހާ ދެން އުކާލު އެއީ މުޅިން ޚިޔާލީ ދެކޮޅުގައި އުމަސައްކަތްކޮށްލާ ދާނީ. ޚިޔާލީސޮލާ ކަނޑައެޅުމާ. އުކަމަކު ކޮޅުގެ އެއްގޮތަށް ކަމަކާ އެމްޖީކޮޅުވާގެ އެއްގޮތަށް ދުސަތުކުން އެއްގޮތަށް ކަރަފަ ގުޅުމާއި ނިންމާނެ. ކެރިނޑު ދުރުބު ކުރިޔާއެއްގެ ދަރުނޑު ކޮޅުގެ ސިޔާ އެއްގޮތަށް ކަމަކާއި އެހެން ސިޔާ ގެޅިގެން ޔޭ ޑު ޔޭ އުކާންމައްމައް ބޭފާ ބަހުރައްބާ އުކާކަފާ އެއްގޮތަށް ކަމުއް ނިންމާނެ. އެހެންވީމާ، ޑުރެ ޝަހީ ޑުބަރި އިންޑިޔާނުބުކް އެމިރޭޓްސް ހުރިގާ ކަމުއް ކުރާނޭ. ދެން ޖަމާލްޝަރާފް ބައްޑޫން ފުރިއްބު މިުކުރެއްލި ސުވާލުތަކަށް އަދުގަސްދޭ ވަރަށް ޚުރުކްބުކަފާ ފުލުފުއްއަކަށް އަދުގަސްދޭކަށް މި ވިސްނުނީ. އަދުގަސްދޭ ޝޯއާރު ކޮންފަރަންސް އަދުގަސްދޭ ހިތަށް އަރާ އެއްހަމް ދެން. މިސާލަކަށް ރާއްޖޭގެ އުރި ހިސާބުތަކުގައި ހުރިހަ ކޮޅުތައް. އެހެން ކޮންމެ ކޮބައިލުސާ އިންޓާރނެޓް ކޮބައް. ދެން މިސާލަކަށް އެކުޅުތަކުގެ ބަޖެޓް ހަމަ ކޮންމެ ކޮބައިކަން ވަޔާރސް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނީ. އެހެންވީމާ، އުކާކަފާ ޝިންބާރު އެޖިނީސާބުރުވި ޖަންބާޝަރުތަކާއި އެބަ ހުންނަނެގޭ ކޮންމެސާކު. އެހެންވީމާ، އެބާވަތުގެ ކަންތައްތަކާކަމުން އަދުގަސްދޭކަށް މި ހިތަށް ވަންނަނީ. އެޖިނީސް ޑުރެ ޝަހާ ސާރިވިސަސްއާ ބޭނުމަށް. އެހިޔާއި ކޮބައިލުގައި ހިނގާ އެހެން މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅުނުބޮޑު ކަންތައްތަކުން. އެހެންނަމަވެސް، ކޮބައި ހިންގުމަށް އެކުރީގެ ދަ ސިސްޓަމް އެކުރަނދީ ކަންތައްތަކުގެ މިޔާރު ކުރިޝަން އަޔަވެސް ޖާރުބު ބަޔާން ކުރިޝަންއައް. އެގޭ ދަރުނޑު ދެން ކުރިޝަންގައި ތިބީ އިޑާރީ މިހުނު އެ ކުރާ ކަންތައްތަކާއި އެއީ. އުކާކަފާ ތަސައްވުރަށް އަދުގަސްދޭ ކުރިވެގެން މިހުޅުނީ. ދެން ޒަކަރާއެއްގައި ގޯސްވެސްވާނެ. ފުރިހަމު.

ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ ދެކުނުބަރު އާދޭ، މިހާރު ބައެއް ފަރުދުތަކުގެ ކޮޅު ސާރިވިސް އޮފް ވަކި ޖަންބުއެރޮވަލު ދަރުނޑު ކޮޅުތަކުގެ. އަހަރުމަ މުޅިއްޖޭ ވަރަކަށްއެކުވެން: މިސާލަކަށް އިންޑިޔާސިވިލްސަރވިސްގައި ކޮޅު ސަރވިސް އިދާރީ އެހެންނުހުރޭ ވަކި އުނޑާވާރިވާ އަމަރެއްގެން އެހެންނުހުރޭ ދަރުނޑު ކޮޅުތައް އުރިހުން ފުރާޒުކުރަނީ. ތި ވިދާޅުވިއިރު ކޮޅު ސަރވިސްއިން އުރިހުންގެ ބަޖެޓުގެ އެއްކަޑު ހަދަނީ. އެއީ ވަކި ޑިރެކްޓަރ ހަމަ އެހެންނުހުރޭ. އަދިގަސްކަމް ނާއިގެ ސިވިލް ސަރވަންޓް ކުބޭގެރިކަމް ފުރުނީ. އެގޮތުން ސަރވިސްއެއް ގޮތުގައި ކޮޅު ސަރވިސް ބަޔާނީ އޮންނަ ކަމަނަ އަދިގަސްކަން ދަރަފުޅުއި އޮންނަނީ އިންޑިޔާސިވިލްސަރވިސްގައި. ދެން އަދި އެހެންކަމަށް ވިޔަސް އަދިގަސްދޭ ހިތަށް އަރަނީ އެއީ ޑުރެ ޝަހީ ސަރވިސް ފުރިޝަންގެ

ކަމުގެ ބާވަތް ބަޖެޓުގެ ކަންތައް ކޯޓުން ކުރުމާއި އެކަށައަޅާ ކުރުމަކީ. ޖުޑިޝަލް ސާރވިސް
ކޮމިޝަނުގެ ޕްރައިމަރީ ފަންކްޝަނަކީ އަދުލުވެރިކަން ހަމަ ތަޢާރަފްކުރުމާއި ޤަވާޢިދުތަކާއި ސުލޫކީ
މަސްއޫލިއްޔަތާއި ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތަކާއި މަގާމު ބެލެހެއްޓުމުގެ ތަޢާރުފުކުރުން. މިއީ މަޤާމުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު. އެހެންމެ، އަ ބަޖެޓަށް ކަންތައްތަކުގައި އެއްވެސް ބުރައެއް ދީން އަދުލުވެރިކަން
ވާޖިބުކަން ލިބިދެއްޔާ އެކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި. އެހެނަސް އެކަށީގެން އަދުލުވެރިކަން
ބާއްވަން ބޭނުން ބާވަތް މިފަދަ މިހާ ސުޕީރިއަރ ކޯޓުން ތިއްބާވާ ޖުޑިޝަލް ސާރވިސަސް
ކޮމިޝަނަކުން ޖުޑިޝަލް ސާރވިސަސް ހިންގުމުގެ ކަންތައްތަކުގެ އަޅުގަ އެއްބަސް ގާތްކަމަށް. އެހެންނޫނީ
ޖުޑިޝަލް ކޮމިޝަނަ ކޯޓު ސާރވިސް ހިންގުމުގެ ކަންތައްތަކެވެ. އެހެންނޫނީ، ގުޅިގެންނެވޭ
ކަންތައްތަކާއި އެކަންތައްތަކުން ވަކި ޢިދާރާއެއް ދުސްތޫރީ އޮންނާނެ. އެވާދަ ބަހައްޓަވާށެވެ
މިނިސްޓްރީއެއްގެ ކޯޓުތަކަށްވެސް ދަށުގެ ދަރަޖައިގެ މަދަނީ ޓްރެއިނިންގ ތަޢާރަފް ކުރުމަށް
މިނިސްޓްރީއެއް ޖަވާބުދާރީވެސް ނުހިމެނޭ އިދާރާއެއް ނުނުނުން. މި ދަނޑިވަޅު އެއްކަލާ ސަރުކާރުގެ
އިދާރާ. ދަށު އެހެންވެސް ޖެހިއްޖާ އުއްތަމަ ފަރާތުގެ ދަރަޖަ ހަމަ ކޯޓު ސާރވިސް
މުސްތަޤިއްލު ކުރިޔަން ކަމަށް ވެސް ޖެހިއްޖާ އެގޮތަށް ހަމަ ބޭއްވުން ރަނގަޅު. އަދުލުވެރިކަން ހަމަ
ޤާބިލުކޮށްދެވިދާ އާރާ ސުޕީރިއަރ ބާރުގެ ބިއްބަވާ ޖުޑިޝަލް ސާރވިސަސް ކޮމިޝަނުން
ސާރވިސް އޮވެރިސީ ކުރުމުގެ އެކަނިބާރު އަދި އަމަލީގޮތުން ހުރުގުލިސް އެކަންކަން
އެއީ ހަމަ ޖުޑިޝަލް ސާރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތުގެ ބާވަތްތައް. ދެން ޒަމާނުގައި ނުނުހަ
ވަރަކަށްއެއްނުވެ. ޢާންމުކޮށްދަމުގައި ޖުޑިޝަލް ސާރވިސަސް ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްކޮށްދޭ ތަރުޖަމާ
ހިސާބުތަކާއި ބަލައިގަތުން. ބަހުރެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހުރިފަދަ ކަނޑައަޅާ ނޭނގޭ. އަދުލުވެރިކަން ނާނގެ ސަރުދަ
އެޅިދާނީއަށް ވަރަށް ގިނައިން ބޮޑު މަގާމަކަށްވެސް ދުވަސް ކަރުދާސް އޮންނަނީ.

ނިޒާމުދެއްކޭ ޤާނޫނުތަކެއް ޚާއްޞަ އިއުލާން، އަދުލުވެރިކަމުގެ ވިސްނުމުގައި ހަމަހަމަކަމުގެ ނާޒުކު މި މިނިސްޓްރީއެއް އިޖުރާ
އަދާކުރާ ބާރުތަކާއި ބެހޭ: ކުށްކުށްތަކުގެ ނިޔާކަން. އެއީ އަދުލުވެރިކަމާއި ދޯހަޔާގައި އެއީ ޓްރެޖަޑީއެއް. އެހެންނަމަ، ޖުޑިޝަލް
ސާރވިސް ކޮމިޝަނުން އިއްވައި އެއްބަސްވެވިފައިވާ ހުރިވައި އަދި މިނިސްޓްރީ އަދި ޖަލުގެ މުވައްޒަފުން
ހުރިވައި އަދުލުވެރިކަން ބައިނަލް އަލްޤަވާމީ ކަންކަމަށް. އަދި މި މަރުޙަލާގައިވެސް އަދުލުވެރި އެކަށީ
ދަރަޖަވަރުން. އަދި އަދުލުވެރި ހިޔާ ފުރުސަތުލިބިގެން ވެސް ހިމަނަން މިނިސްޓްރީ އަދި ޖަލުގެ
ހުނަރުން ދަރަޖަވަރުން. ދެން އަހުރު ވަރަށްއާ އަދުލުވެރި ހަމަ ހުރިހާ ކަމެއް މިހާރު މިއަދު ތަން

ހަމަ އަދި އަޅުގަނޑުގެ ބޭނުންވަނީ ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުގެ ދެން. ހުރަހަކަށް އަޅުގަނޑުގެ އުނިކޮށްލަން ސަލާމަތްކަމުގެ އިރު. ދުކޮށްރަދަމާ އަޅުގަނޑުގެ ކުރަހަމަކަން އެވާހަކަތަކާ ކިޔުޝަނަށް ކެރިބަލީ ހަމަ ދުކޮށްރަދަމާ. ކެރިބަލިމަން އާދި ބާރުވެން ވަޖެހިގަންނަވާ ކިޔުޝަނަން އޭ. އަސްނަހާ ކިޔުޝަނެއް ކެރިބަލީ ހަމަ ވަޖެހިގަންނަވާހިސާބަށް މިއީ ކެރިބަލީ ކިޔުޝަނެއް، މިއީ ސިރިއަސް ކިޔުޝަނެއް. މި ކިޔުޝަނުގެ ސިރިއަސްކަމުން ދެއްވަގައި ތިބި އެއްޗެ ގަމީ ފެންވަރުގެ މިހެން މިތަނަށް ލާފައި މިހާބަނީ. އެހެންވީމާ، މިކަ ކެރިބަލިމަން އަހަރެން ޖެއްސާލާފައި. އެހެންނަހަލާ މިއީ ސިރިއަސް ކިޔުޝަނެއް މިއީ ކެރިބަލީ ކިޔުޝަނެއް އެކަމަން އަޅުގަނޑު ދުކޮށްރަދަން. އެހެންމީހާ، ޖުމްލަކޮށް މިއަށް އަޅުގަނޑު ކޮންބަޔަ މި ކުރުކޮށްލުމަށްބަކައި މި އުނިކުރަން އަޅުގަނޑު ހުރަހަކާ ވާހަކަ.

ކޮޅުމަޖެއް ޖެންބަރު ބަސަން
އަދި ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މިހާރު އެއްވަނަ ނަންބަރު އުނިކުރުމަކީ އެންމެ އަޅުގަނޑުގެ ކަމަށްވާތީ ވަރަށް ސަމާސާއެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމަށް ދެން ޖުމްލަ އެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަމަކީ ސަރުކާރުގެ އެކިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ހަމަ މީގައި ލިޔަން. އެއްވަނަ އަހަރު އެދިމިއްޔާ ޖަދުވަލާ ސަރުކާރުގެ ފާހަގަކުރަން އެގެންދެވޭ ކަމެއް ހިންގުމުގެ މައްސަލަ ވަނަވަރަ. އެހެންވެރިއާ ފާއިތުވި އަޅުގަނޑުމެން މި ގެނައުން މިއުޅޭ މިއުޅޭ ކިޔަވަދޭ ނުޖެހޭ ޓެސްޓުތަކުގެ މަގު. އެހެންނަމަ، ޖެހޭ ސަރުކާރުގެ އެ ކަމެއް ހިންގުމުގެ ކަމެއްތަށް ގެންދަން ފާހަގަކޮށް ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ބާރުއަޅުމަށް. އެއީ ބޭރުގެ ހުނަރާ ތަންތަނުގެ ފާހަގަކުރާ މިކަންތަކުގެ ތަރާ ފާހަގަކުރާކަމެއް ތައް. އެއީ ހަމަ އިންޓަނެޓުން ސަރުކާރުގެ އިންޓަނެޓުގެ ތަނަކަން ވެއްޖެއް. އެހެންނަމަ، އަޅުގަނޑު ދެން ޖަވާބުދާރީވުން މިހާރު މި ނަންބަރު ބަޔާނުކުރުމަށް މި ބައިނަލްއަގުވާމީ ދުވަހުގެ ދެކޮޅަށް މިދާ ދެން ބައިވެރިވާ ބައިބަލައިގެން މިފާހަގަކުރަނީ ކަންތައްތަކާ ދެކޮޅަށް ކުރިއަން ގެންދިޔުމުގެ ކަމަށް. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އެއިއަޅާ ކަންތައްތަކާ ހިނގާދާ ނުވާކަމަށް ވަކިކޮށް މި ނަންބަރު އުނިކުރުމުގެ ކަމެއްގައި ނުދެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުގެ އެކަށޭ މިދަންނަވާލަން ކޮންމެ ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް މި ފާހަގަކުރި ކަސްއަގާއި ބާރުވެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދެ، ކުރީގައިވެސް އަޅުގަނޑަށްވެސް ދަންނަވާލެވުނީ ހަމަ ތިމާވެށްޓާބެހޭ މިގައި އަޅުގަނޑުގެ ބިލެއް އެބައޮތް މި ފަންނުކަން ވަކި ތަނަކަށް ނުލައި އަމިއްލަ އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސް ނުކުތާ ދިމާލަކަށް ގެންދެވޭތޯ ބަލާލަން. ކޮންމެވެސް އެއްބާރުލުން ކުރަންޖެހޭނެ. ދެން އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުންތެރިކަމާ ޖެހިލުމަކާ މި ގެންދަވާނީ ބާރުލަން އަޅުގަނޑު ވިސްނަނީ. އެ ޤާނޫނީ ތަރުތީބުގައި ޝަރުޢީ އެމެރިކާގެ ބޮޑު ކުރިއެރުމުގައި ކޮމިޓީއަށް ބަލައިލަމުން. ދެން ޖާބިރު ކުރީގެ ކޮށްފައި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ ދެކެވޭތީ ހަމަ ކުރީގެ ކަންކަމުގެ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކުރީގެ ބޮޑުމިނުގައި ތަޢާރަފުކުރި އެ މަސައްކަތުގައި އުޅުއްވާނެ ބައިވެރިވުން ނުކުރެ. ޖެހިފައިވާ ކުރިން ބޮޑު އެކަމާ ނަޒަރު ބޮޑުވަމުން އިތުރުކުރުމުގެ ބަދަލު އެކަމަކު ވާހަކަ ކުރިޔަށް. އެ ޤަވާޢިދު ހުށަހަޅުއްވުމުގައި އަޅުގަނޑުގެ ނަމުގައި ދެކޭ. އެއްބަސްވުމަކާ ގުޅޭ ވާހަކަ. އެއްބާރުލުން ދިނުމަށް ދެން މިހާރު ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ހިފޭނެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަންދޫބު އަޙްމަދު ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޅުގަނޑު ރިޔާސަތަށް އުއްމީދުކުރަނީ ބިލުގެ ދަރަނި ނިމުމަށް ތާއީދު ކުރަން. އަޅުގަނޑު އިއްވުމަށްފަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބަޔާން އެއްބަސްވުމުގެ ތަރުތީބު ގެންގޮސް ކުރިން ބަޔަށް ކަމަކާ ދެންނެވި އިޞްލާޙު ކަންކަމުގެ ތަފާސް ހިސާބު. ތިން ސާފުކުރަން މުހިއްމު ކަމެއް ފާހަގަ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. އަދި އެކަމާ ގުޅޭ ބަދަލުތައް ވަޒަން ކުރުމަށް އެކަމަކު ކުރުމުގެ ނަތީޖާ ބަޔާން ކުރުމަށް. ވިދާޅުވި ކަންތައް މިގޮތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޝަރުޠު ގެއްލުވާ ކަމަށް މި ބިލުގައި އަޅުގަނޑު ކަންކަމުގެ އެހީ. ވަގުތު، ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޢަމަލުކުރާ ގޮތަށް ބަޔާންކުރެވުނު ރިޔާސަތާއި ގުޅިގެން. މިހާރު، އަޅުގަނޑު ރިޔާސަތަށް ހުށަހެޅި ޤާނޫނު އަސާސީގެ ބައި އަޅުގަނޑުމެން ނުހަނު މުހިއްމު ކަމެއް. އެ ކަމުގައި ބާރުލެވި މި ކަންކަމުގެ ނިޔާ. ޖެހުނީ، ކަންނޭނގެ ފަސޭހައިން ގެނެސް ޙަވާލުކުރެވޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބައި. އެއީ އަޅުގަނޑު ނަޒަރު ވަރަށް ސީދާ ބަހުސް ކުރީގެ މިސާލަކަށް ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ކަންކަން. ޢާއްމު ސިޔާސަތު މިގޮތަށް މުހިއްމު ބޭނުންތައް ދިމާކުރަނީ. ބޭނުމަށް ފައިދާވާ ސަރުކާރުގެ ވަނީ ބައެއް ބޭނުންތަކާ ގުޅޭ ގާނޫނީ ކަންކަމަށް މިވަނީ ހިނގާފައިވާ ބަދަލުތަކާ ސަރުކާރުގެ ބަޔާން ބާރުގެ އަސާސީ ދެކޭ ގޮތަށް ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ފަރާތުން.

މުހިންމު އެޑޮއިންބެމަންބެސްޓެއް ހަމަޖެއްސަވަން ޖެހޭތީވެ އެ އިންސާފުވެރި ނިންމުމަކަށް ހުށަހޯ ބެލުމަށްޓަކައި. ވީމާ، އަ◌ުލުގަސޭކަން ވިސްނާގޮތުގައިވިއްޔާ އެބޭފުޅުން އެ ކޯޓުތަކުގައި ތިއްބެވުން އެއްނަށްބަރުގައި އޮތްބައިޔާ އެ އެކުރިސްޓްރާޝަން ކަންބައްބައިވެސް އެބޭފުޅުންނާއި ހަމައަށް ދާނެ. އެބޭފުޅުންގެ ގިނައިރަށް ބައްޔާއިރުގައި އެކަހަލަ ކަންބައް ޖެސައިކުރަމުގެ ބަންހަކޮށް ހަމަ ޖިންއިރާގެ ބޭފުޅުން ކަންނޭންގެ އެ ކޯޓުތަކުގައި ޝާމިލުވެވެޖެއްސަވަން. ވީމާ، އަޅުގަނޑު ބައިތުލްމާލުން މިބައި މިބައިން ނަންގަވަން. އެކަމަކު، ދެން އަޅުގަނޑުކަންވެސް ނުފެނޭ ދެބެލޭގަސްކާއިގެ ގޮތްގައި އަޅުއްކާވެސް ޖެސްބިސް މިނިސްބިރާއި އުފައްދާ ހަމައެކަނި މިބައި ދެކެނެއް. ވީމާ، ޢުއްބަދަލުކުރެވޭނެ ބައިގެ ބޮޑުއަކަށް މި ވެއްދުން ގޮތް އެބައިބު ބާވައް. ނޫނީއްދާ މިހާރު ވެއްދިފައި އިލްބާވައް. އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން: މިހާރު ކަނޑައެޅިގެން އެހެންނަމަ ނުކުންނާނެ ދައުރެއް ޖެހިލުންވާނޭ ބޭބޭ ފުރުސަތުއަރުވަނީ. ދެން އެ ބޭބަކު އިއްބަރު އެއްކަލަ އަޅުގަނޑުމެން ލަސްބޭ ފާސްޖެހޭނީ.

މާފަންނުދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އާދެ، ޖުޑީޝިއަލް ސާވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބައި މިބައިގެ 11 ވަނަ މާއްދާއަށް މަޖިލީހުން ޝާހިން ހަމީދު ވާހަކަދެއްކުން: ފާސްކުރައްވާފައިވާ ގޮތަށް ކޯޓެއް ހިނގުމުގެ ބައި 11 ގެ ދެންނެވިކަމާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ޖުޑީޝިއަލް ސާވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކޯޓުތަކުން ކުރާ އެންމެހާ ބައިގެ ރައްޔިތުންގެ އިސްލާހި ހިނގުމުގެ ގަވާއިދުތައް ހުރިހާ ކޯޓުތައް މިބައިންވާ ބައިގެ ތަނަކަށް. އެހެންގޮތަކަށް ދަންނަވާނަމަ ކޯޓުތައް ހިނގާ ބައިގެ ދަށުން. ދެން ޢާދެ އެންމެ ހިސާ ފެށިގޮތް މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެން ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ކަންކަންގެ މިބައިނި. އެންމެ ހިސާފެށިގޮތް ޢުމުރަށް ފެނިގެން ވާނެ. މުޅި ޤާނޫނު އަސާސީގެ އެންމެ ހިސާފެށިގޮތް ޢުއްބަދަލުކުރެވޭނެ. ދެން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުގައި ފެއްޖެއްސާ ޤާނޫނު ސަރިވިސަސް ކޯޓުތަކަށް އެކަން އެވަސްވުރަން މިބާ ބައިކާ ހަމަ ދެވަރަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގައި ޤާނޫނު ސަރިވިސަސް ކޯޓުތަކަށް ޚާއްޞައި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކަން ބައިވެރު މުޅަކަށް ޖުޑީޝިއަލް ސާވިސަސް ގެއްގެ ދުވަހަށް ދުވަހަށް އެ ހުއްޓާ ކަމުގެ އެއްޗެހި މުޅިބަޔަށް ހުރިހާކަމެއް ޤާނޫނު ހިނގާ ޖަސްޓިސްޓަކެއް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މަގެ މަޑުކުރަން. އެހެންނަމަ މިބާބަޔަށް ޤާނޫނު ސަރިވިސަސް ކޯޓުތަކުގެ ދަށުން ބަދަލުކުރުން އެއްބައިޖެހިގެން މަސައްކަތް އެކުރަނީ. އެ ބަދަލުކުރުމަކީ ބައި މަޖިލީހަކުން ބަހާނީ ޤާނޫނު

ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުން. ހަމަ އެއްބައެއް މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއްގައި މިއުޅެނީ. އެހެންވީމާ، އެހެން ވިޔަނުދީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަ◌ޅުގަނޑަށްވުރެ މިހާރު ބޮޑަށް ތާއީދުކުރެ◌ވޭނީ ދެން އެއްވަނަ ނަންބަރުގައި ލިބެން މިއުޅޭ ބައި ނުލިބުނު ދޫކޮށްލުން ހަމަ.

ފާރިއްކޮޅު ވަންބަރު އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ސޯލިހް ވާހަކަދައްކަވަން:

އަޅުގަނޑަށްފެނޭ ފާހަގަކުރެވޭ އެކަށީގައި މިއޮފީހައި ޗެއާމަން ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުގައި ފިޔަވައި މިއޮތީ އިދާރާގެ ކަންތައްތައް އިދާރީގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކުރުން މި ކޮމިޝަނާއި ހަވާލުކޮށްފައި އޮތީހެން. ދެން މިޒަމާނުގައި އެބަ ދެކޭ މި އުސޫލުތަކުގައި އުއްމަތަކަރިއަރުގެ ބަޔަން ގެންދާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑަކަށް އެހާ ބޮޑަކަށް އެހާކަން ތާއީދެއް ނުކުރެވޭ. އެއީ ކޯޓުޖަހައް ވާންޖެހުން މިހިވަން ތަނަކަން. ކަނޑުހަން އެހެންހެންޖެހުނީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދާ ދަރުގައި ކަމަކަން އަޅުގަނޑުކަން ޝަރުތުތައް ނުކުތް. އެހެން ހިންގުމާ އެސްޓީޕް ފުރުތުގެ ބައި އަމަލުކުރާން. އިދާރީގޮތުން ހިނގާލަކަން އުއްމަތަކަރިއަރުގެ ވަރުވާކަމަން ވަންޏާ. ދެން މިގައި އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިސީތަކުގައި އެބައޮތް އަދި އިމުރަން ޖާފުނުއަސާސީގައި ޖަމާނަތުގެ އަދި އިމުރު ކަންތައްތައް ޖެހިޝަވާ ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަން ހަވާލުކުރުމަށްވުރެ ކަނޑައަޅާފައިވާ. އެހެންވެފައިވާ މިރޮނ ކަންތައްތަކެއްވެސް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ އެބައޮތް. އަޅުގަނޑަކަށް ނުޖެހޭ އެއީ ކޮންކަން ކަންތައްތަކެއްކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ބޭނުން ބުރަވެފައި ހަމަ އިދާރީ ގޮތުން ކޮޅަށް ހިނގުމުގެ ކަންތައްތައް އިންތިޒާމުކުރަން އެ ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކުރުން ހަމަ މިގޮތަކަށްގައި ބާއްވަން ހަމަ އިނގޭތޯ. ދެން ފުރަތަމަ މި ތިޖޫރީގައި މިއޮތީ އަ◌ދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުން. އެހެން ޚިޔާލުން ކަންކަމުގެ އެ ފުލުހުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އެއިރަށް މިވަރުވެސް ޝަރީޢަތުގެ ކަންތައްތަކަށް ވަރުވަނަކަން ހިފާން ހުރި އަޅުގަނޑުގެ ހިތަށް ވަރުގައި އޮތީ ހުރި މަޖިލީހުން ފުލުހުން. އެކަމަކު މިހާރު ކުރީގައި އިން ވަޒީރު ހުރިނ އުސޫލުތަކުގައި. ހަމަތި ކަންޏާތުގައި. ދެން މިހާރު މި އިންސާނީ އިންސާފު◌ުފެރިކަން. ދެން އަދިވެސް އެވަރުންފުސް އަޅުގަނޑަން ހީވަނީ އަ◌ޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީއަށް މިވަނީނީ އެހެން ވަރަގެން ކަންކަމުގެ މިއަށް ގޮވައި ނުނިންމިގެން މިއުޅެނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

އަޅުގަނޑަން ހީވަނީ މިގޭ އެޖެންޑާގައި ބޮޑުވެރިޔާއެވެ ޖަ ގުޅުމެއްގެ އޮތް ޖެނަރަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނެއްގެ ވާހަކަ މިވަނީ. ކަޅުމަން ދެ ކަޅުމެއްގެ ކަންތައްތައް

އެޑްމިނިސްޓަރކުރުން އެ ކޯޓަކުން ޖޫރީ ކަންތައްތައް. އެހެންނަމަވެސް، އޮފިޝަލް ސިސްޓަމް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަންގެ ވާހަކަ ބޭކަރު މިއަންނަނީ އަދުލުއިންސާފު ހިފުން. އެއީ މިސާލަކަށް ފުލުހުންނާއި މި ޕްރޮސިކިއުޓަރީ އޮފީސް ދިވެހި ކަންތައްތައް ދިވެހި ކޯޓު ހުންނާނެ. ދެން އެ ކޯޓުސިސްޓަމާއި އެ ހުރިހާ ކަންތައްތައް ކޮންޓްރޯލް އެއް ސެންޓްރަލް ޕްރިންސިޕަލް ކޮމިޝަނަށް ބާއްވަންވެގެން ވަކި ކޯޓަކަށް ނުލައި ހުރިހާ ކޯޓަކަށް އޮވަ ރިޕޯޓްގެ ތަފްސީލު ގޮތުގައި ދެކެވޭ ސަރވިސަސް ކޯޓުސަޕޯޓް ބާއްވައިގެން ދެން އެތަނުން އެ ސިސްޓަމް ލޯކަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނާއި ގުޅޭ ކަންތައްތަކާއި ވާހަކަހެން އަދުލުއިންސާފު ހަމަ އަދިވެސް ސިފަކުރަނީ މިއަންނަނީ. އެއީ ކޯޓުހެން ޤާނޫނަކީ ޚާއްޞަ ކޮށް މި ކަރުދާހުގެ ބޭސިކް ވާހަކަ ބޭނުން އެކަށީގެން ދިރާސާކުރެވޭ ފަރުމާން އެކަށްތައްތައް ހިނގާނީ. ބަލަބަ ކޯޓްޕްރީތީ ކުރިކުރުދައިވަރުސް އަދި ސިސްޓަމްތަކުގައި އެކޯޓުސް ދަ ބޭރު ކުރަން ހުރިހާ ކަންތައްތަކާއި ބޭސިކްސް ނުލާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ބޭސިކްސް އެކަކަށް ކަންތައްތައްކަން އަދުލުއިންސާފު ހިފުން. މިސާލަކަށް އެއް ކޯޓު އަދާއި ކޯޓުން އަމަލުކުރާ އުސޫލުތައް އެއްގޮތްކަމަށް. މައްސަލައާއި ހުށަހަޅައިގެން އެއްކޯޓުގައި މިހެން އަދާއި ކޯޓުގައި އެހެން އަދާއި ކޯޓުގައި އެހެން އެކަކަށް ހުރިހާ ކަންތައްތަކާއި ކޯޓުސްބްކޯޓް ހުރުމާއި އެބައިބަޔަކަށް ދެން އަދުލުއިންސާފު މި ސިފަވަނީ. ދެން އިބްތިދާއީ ދަރަޖައިގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ދަށަށް ގޮސްފައިވާ އެއީ ހަމަ ސްޓްރިކް ކޯޓުގެ އިންތިޒާމްކުރާނެ ކޯޓު ހުރިކަން ކަމަކަށްވެގެން ހިނގައިދިޔަކަމުގެ ބިޔަ އެބައްޓަ ހަމަ އަދުލުއިންސާފުވެސް. ދެން ތަފާތުކަން އަދިވެސް ހުރީމު އަދުލުއިންސާފުގެ މިހުރި.

މާރްޝަލްސީގެ އެޑްމިރަލްޓީ ޖޫރިސްޑިކްޝަން ދެން ކުރިއަށް ދުވާލު. އެހެންވީމާ، އަދުލުއިންސާފު ހިފާ އިބްތިދާއީ ދަރަޖައިން. އެހެންވީމާ، ސާރިން ހަމީދު ފާހަގަކޮށްލެވުން: އަ◌ދުލުއިންސާފު ޤާއިމްކުރުމުގެ ނިޒާމު ހިންގުމާއި ބެހޭގޮތުން. އެ ނިޒާމުގެ ވާހަކަ އެހެންވެސް އޮތީ ގެންނަވާނީ ދާގެ ބަޔަކަށް.

ނިޒާމްދެއްކުމުގެ އުޅުއްވުމުގެ ފުރަބަދު އަދުލުއިންސާފު ވިސްނާހިތުމުގައި ޖުޑީޝަލް ހުރިހާ ކަމެއްވެސް ދެކެލެވިގެން ދާނީ އިއްތިފާޤުވެގެންނެވެ. އަބުދުލް ހަމީދު ފާހަގަކޮށްލެވުން: އެއީ އާދައި ޖުޑީޝަލް ޕްރޮސެސްއެއް. ދެން އަދުލުއިންސާފު ވިސްނާހިތުމުގައި ދެކެލެވިގެން ސަރވިސް ކުރިޔަސްއެއް ބޭނުން ޕްރޮސީޖަރސްގެ ބޭނުމެވެ. އެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ކުރަން ހުރިހާ ޗެކް އެކަކު ހުރިހާ ވަޒީފާ ކުރަސް ޕްރޮޓެކްޝަން ދިނުމެވެ. އެއީ ޗެކް ޖަސްޓިސް ނޫން އިއްތިފާޤުވެގެން. އެއީ ކޮންމެ ސިސްޓަމްތަކުގައިވެސް ހުންނާނެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ހުރެއެވެ.

އަހަރެންނަށް އެ މާނަޔެއްކަމަށް ވަރަށް އުނދަގޫވެސް. ވަރަށް ގިނަ ބައްޔަކު މާނަޔެއް އެއްޗެއް ކުރަން
ލިޔެވިއްޖެއެވެ. އަހަރެންނަށް، އިނގޭ ގޮތުން އެ ތަރުޖަމާކުރެވޭ ކަނޑައެޅުމަކީ އާދަޔާ ބަހެއް އަދި
ކުރެވުނަ. ބަސްމަގެއް ކޮންމެ ތަރުޖަމާކުރުމަށް މާނަތަކުގައި ތަފާތުވުން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައި
އެވަނީ ދަރިވަރު މާނަތަކަށް އެބަހީފައިވާ ހާސިލުކުރެވެއެވެ. ލިޔުންތެރިއަކީ ލިޔެވިއްޖެ ބަހެއް އެވަނީ
މާނަތަކަށް މާނަތަކަށް އޮތް ސާފު. މިސާލަކަށް ޒަރިއް ކުރިޔަށްގެއްދާ އެނގޭނެ އެ ކުރިޔަށް
އެވަނީ ކުރިޔަށް އެކު ޒަރިއް. އަހަރެންނަށް، އެއީ މުޅިއެކު ތަފާތު ނަސޭހަތް ހިތަށް
މާނަތަކަށް. އެ މަސައްކަތްތަކުގެ އެކަހަލަ އަދިގަނޑުން ލިބިގެން އަދިގަނޑަކީ ހާލަތު
ތަރުޖަމާނުން. މިސާލަކަށް ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް ކުރިޔަށްގެންދާ އެ ކުއްލިއަކަށް ދެއްކިނަމަ
ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް ބަދަލުވާ ގޮތަށް ވެދާނެ. ދެން ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް ކުރިޔަށްގެންދާ ތަފާތުވެއްޖެ
މިސާލަކަށް އެއްބަޔަކު އެހެން އެއްކަލަނބޭ. އާދައިގެ ބަޔަކު ގޮތުގައި ފަހުން، ޒަރިއްސިފަތް ލަފާކުރެވޭ
މާނަތަކަށް. އާދައިގެ ކުރެވޭ ބަހެއް އެބަހީފައިވާ ކޮޅު ޖަޒްބާތުތަކުގައި ދުނިޔެއިވެ.
އަހަރެންނަށް، އަދިގަނޑު ވަރުގައި އެކަމަކު ޖުމްލަތައް ޒަރިއްސިފަތް އެކަމަކު އަބަދުވެސް
ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް. އާދައިގެ ގޮތަށް ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް ލިޔެވިއްޖެއެވެ ދެން ދެކޭ އެއްބައިވަންތަކަން އެއްޗެއް
ނުލިބިގެން ލިޔެވިއްޖެއެވެ. އެއީ އަދިގަނޑުމުންނަން އެ ބިނާކުރު ވަރަށްބޮޑުކަމީ މިއްސަ އުސޫލަކީ އެއީ.
އަހަރެންނަށް، އަދިގަނޑު ހަމަ ހިތަށް މި މާއްދާ ހަމަ އުނގަންނައިދެން އަދިގަނޑު ފެންނަނީ. އެއީ
މިއާދު މިސާލަކަށް އަދިގަނޑުމުގެ ވަރަށް ތަރުޖަމާ ނުހަން ބަދަލުވެއްޖެ އެބައްޔަ ޒަރޫރަތްތަކާއިގައި.
ތަރުޖަމާކުރުމުގެ އަސާސީ އުސޫލަ ފެނިއަޔަ. ތަރުޖަމާ އެ ގެންދަވާ މި ޒަރިއްސިފަތް އެބަޖެހޭ
ކުރަންވާން. އެއްވަރުކަލަމް އެއީ އެއްވެސް ޒަރޫރީ އުނގަނާކުރެވޭ ފިލުވާ ކަމުގެ ނުން.
ހިތަރުނބައެއްވެސް ބާރުވަރުވެފައި ނުން. ހަމަ އަހަރު ޖެހިލުންތައް ދެއްވައިން ގޮތުގަ.
އެއްވެސް ތަކެއްޗާ ޖެހިކަމެއް ނުން. އެކަމަކު މިހެން އެވެއްޖެއެވެ ހަމަ އެބުރު އެބައޮތް. ހަމަ އެ
ފުރުޞަތުވެސް އެބައޮތް. އެއީ އަދިގަނޑުމުން ޒަރޫރަތްތަކާއިން ކަނޑައެޅިގެން އެއްޗެ. އަހަރެންނަށް،
އަދިގަނޑުކަން ހަމަ ދެރަހައި ނުވެވޭ. އަހަރެންނަކަށްވެސް، ދެން ގިނަ ބޭނުންކުރަން ފެންނަ ގޮތަކަން
ނިންމާލުމުން ވާހަކަ އަދިހަކަން ފެންނަގޮތް ދެއްކިމަ ތަރުޖަމާކުރާނީ އަދިގަނޑަކީ ހިވަނީ.

ތަރުސަމުން ވާހަކަދެއްކުމުން: ތަފާތު ހިސާބުތަކެއް އަދިގަނޑުމުގެ އަޑުވެސް އެބަހުރި. ހިސާބު އެއްގޮތަކަށް ނުވާހަކަ އަދިގަނޑަކީ
ހިވަނީ. ދެން އަދިގަނޑުގެ ސަފްހާއެއް އެބައޮތް. ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް ވަރަށް ބޭނުން އަދިގަނޑުމުންނަން

މިހާރު އެންޓާރކް ޓްރީޓީ ބައްޓަންކުރެވިފައި މިއޮތީ އަސްލުގައި ސައިންޓިފިކް ރިސާރޗް ނިޒާމުގެ މަޤްޞަދަކަށް. ދެން ސައިންޓިފިކް ރިސާރޗްގެ ކޮންސެޕްޓްސްގައި މިގެ ޖިއޮލޮޖިކަލް ހުރި ސާރވޭ އެވިދާލުވުން ހިމާޔަތްކުރުމަށް ދުރާލާކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، ޕްރަދުން މާދަމާ އަދުގަނޑުމުންދަނީ ބައިވަރުވަރުއެވަރުގެ ސަލާމަތް އެކުރިކާގެ ޖިއޮލޮޖީ ހިފަހައްޓައިގެން ކޮންޓޭނަރު ޕްރޮސެސްކުރެވޭ ކޮންކަރަރު ދިޔަމަށް ކޮންޓިނެންޓަލް މި ޓްރީޓީ ސަރަހައްދު ކުރިޔަށް ގެންދަން ހަމަޖެހިފައި ހުރި. އެހެންވީމާ، އެކަށީގެންވާ ގަވާއިދުތައް ހަދައިގެން މި އެއްގަމުގެ ސިސްޓަމް އަޅުގަނޑު ހިނގާނެ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ޖެހިސްޓެމެއް ނުހަދަ މި ޕާލިމެންޓަށް ދޫކޮށްލަން. 8 ވަނަ މާއްދާ 8 ވަނަ މާއްދާ މި ޓްރީޓީ ސަރަހައްދު ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމާއި ގުޅޭ ވަރަށް މުހިންމު ބައެއް. މިގޮ ދެން ދިރާސާ ކުރެވިދާނެ، އަޅުގަނޑުމެން އާބާދީތަކަށް ގެންގޮސް ވެއްޓޭ ނުރައްކާތައް ދެންނެވީ ބަޔަކު ފުރަތަމަ ހުށަހެޅުއްވި މަގުގައި އެހެން ޓްރީޓީތަކާ ހަމަ އެއްގޮތަށް މިއާދެ ޖެހިވަޑައިގަތީ. އެކަމަކު ވަޒީފާގެ ހައިސިއްޔަތުން ތިބި ގުޅުންހުރި ކޮންމެ މި ޓްރީޓީ ސަރަހައްދު ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމަށް ޓީމެއް އެކުލަވާލި މުއައްސަސާތަކުގެ ތަރުހީބު. ދެން އަނެއްކާ ލިޔުންތަކެއްގައިވާ ގޮތުން އެހެންވީމާ، ސަރުކާރު އެކުވެރިވާ ކޮންސަލްޓަންޓުން އަސްލު މިގޮތަށް އެބަ ބައްދަލުވޭ މިކަން ހިންގުމަށް. (ވަގުތީ ގަވާއިދު ހަދައިފި) އެހެންވީމާ، އެއްކޮށް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިގޮ ދެކޭގޮތުން ދިޔަޔުން ބައިވަރު. މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓްރީޓީ ސަރަހައްދު ހަމަޖެހިފައިވާ މިމީހުން، އެބަޖެހޭ ޖާގަ ދިނުމަށް، ދެން ސިވިލް ސަރަހައްދު ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމުގެ ގަވާއިދު، ސަރަހައްދުގެ ހިމާޔަތް، ކަރުދާހުގެ މަޖިލީހުގެ ގަނޑު، ހަމަޖެހިފައިވާ ގައުމުތަކުގެ މަޖިލީހުގެ ގަނޑުތައް، ހަމަޖެހިފައި ހުރި އިންވެސްޓްމަންޓްތަކާ ގުޅޭ ގަނޑުތައް. ދެން ޑިމޮކްރަސީގެ އަސާސީ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ހުރި ކަންކަން މިހާރު. ދެން ސަރަހައްދު ކުޑަކުރަން ޖެހޭ މިހާރު. ހައިކުރަން ޖެހޭ މިހާރު. ކުޑަކޮށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައް މިހާރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ހަމަ ބޮޑު. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކެއް ހުރި ކަމެއް މިހާރު ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، އެހެނިހެން ގޮތްތައް، ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ހުރިހާ ސަރަހައްދެއްގެ ވަގުތު ވަރަށް މާދަމާ. ދެން އަދި ބޭނުން ޤާނޫނަކާ ކުރިމަތިލާން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފި ވަރަށް. އެހެން ޤާނޫނުގެ މަސައްކަތް ނިމިފައި ކުރިއަށް ގެންދަނީ. (ވަގުތީ ގަވާއިދު ހަދައިފި) ބައްޔާ ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

ބިލެތްފަހި ދާއިރާގެ މެމްބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން: އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ކުރިއަށްވެސް އެއްގޮތަކަށް މިހާރުގެ ދަށުން ވަކިވީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ދިމާވާގޮތަށް. ދެން މިސާލަކަށް ބާ އެސޯސިއޭޝަނުން އެޕްރޫވާ މިހާރު އޭނާގެ ކޮންމެވެސް އެހެންކަހަލަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާ އެކަށީގެންވާ ކަމެއްކުރިއަސް އެ އެސޯސިއޭޝަނުން ދޭކަމެއްކުރުމަށް އެއީ އެކަމުގެއަށްނުގެންދާ އެކަންތައް ކުރެވޭ ހަމަޖެއްސެވުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އެހާ ބޮޑަށް ކަންތައް ބޭއްވި ކަންތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހިލުންވުމަކީ އުސޫލުތަކުގެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މަޤުބޫލު އެޅުވިދާނެ ވަކިވަކިގެންނެވީމާ އެވަރުގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންނެވެ ވަކިވީ. އެދެމުން އެއީވެސް އަޅުގަނޑު ރިޔާސަތަށް ގެނެސްދެނީ.

ވަށަވަރު ދާއިރާގެ މެމްބަރު ޙަސަން ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން: އާދެ، އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށްދޭން ބޭނުންވާ ކަމަކީ މިސަރުކާރު ނިމުމާ ނިމިގެން އަޅުގަނޑު ބަޔާންކުރި ކޯޓުތަކުގެ މުސާރަ، ވަކިކުރުމުގެ ބާރުވެސް ގޮތުގައި ފުލުހުން އެއީ، ޖުޑީޝަލް އަދި ކޯޓުތަކުން، އާދެ، ސުޕްރީމް ކޯޓާއި ހައިކޯޓާއި އަދި މިދެންނެވި ކޯޓުން، މިކޯޓުތަކުން ބަދަލުކުރުމާއި މުސާރަދިނުން، އެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މުސާރަކުރުވުން ވަކިކުރުމަށް މަޖިލީހުން ޕްރޮސީޖަރެއް ވަކިކުރި ހިންގުމުގައި އެމީހުންގެ އަދަދު އޮންނަނީ ގެންގުޅުމާ ފަންނީއަށްވުރެ. އެއީ އަޅުގަނޑު އޮތީ ނުވެ އިޝާރާތް. އެހެނީމާފަދައި ހޯދުމަށް ކަޑަދިރީ ހަމައެކަނި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަމަށް އަރިހުން ވާހަކަ ދަށުން މިޓީ ޒަމާނުގެ އެހެން ބޮޑު ކަންކަން ބަލައިގަތުމުގެ ދާއިރާގައި ބާރުތައް ނިޒާމުގައި. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑު ރަނގަޅުވާނެ ޙައްޤު އިޝާރާތް. އެހެންވީމާ، އެކަން އެގޮތަށް ރައްކާތެރި މުޤައްރިރު ކަމަށް ބަލައިގަތުމަށް ޙަޤީޤަތުގައި ފާހަގަކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އެހެންވީމާ، ކުރިއަށްވެސް ދެންނެވިދާނެ އެކަމުގެ މަޤާމުތައް ބަލާފައި އަލުގައިވެސް ޤާނޫނާ މިކަހަލަ ހަމައެކަނި އޮތް އިތުރު ކަންތައް ބަދަލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅުނު ނިޒާމު ޙަވާލުކުރުމުގެ ގޮތުން ކަމަށް ވަކިވަސް. ދެން އެހެން ބަލަހައްޓާ ކަންތައްތައް ބޭރުފެށިކަމުގެ ނިޒާމުގައި ދެންނެވީ. އެގޮތަށް އަމަލުކުރުމުގެ ތަފާސީލް. އެހެންވީމާ، އަލަށްވެސް އެގޮތަށް ޤަވާޢިދުތައް ގޮވާލަމާ. މާނަ ފައިސާ އެކި ބައިވެރިވުމުގެ ޚިޔާލުތަކުތަކެއް ހާމަކުރުމާއެކު ގުޅިގެން އަރުވައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމާލެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ކަމަށްޓަކައި މަޖިލީހުގެ ތާއީދަކަން ނިންމާނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ

ސަލާމަތީ ހިދުމަތްތަކާބެހޭ ބާބުގެ 10 ވަނަ މާއްދާ ދެއްކޭ. އެމާއްދާ ޖެހިލުންތަކާއިބެހޭކަންތައްތަކެވެ. ދެން އަދުގަނޑު ހަނދާންވާ، ދެން މިހާރު ޝަރުޢީ ދުވަސް އަހަރަ ދެން ވަރަށްގިނަ ކަންތައްތައް އެބަ ކޮށްދީއްޖެވެސް، އަދުގަނޑު ހަނދާންވާގޮތުން މިމާއްދާ ފާސްކުރެވުނީ ޤަވާއިދުގެ ބާއްވަ ބަހުސްގައި ހަމަ ހުރިހާ ގޮތްބަލަހައްޓަން ވަރަށްފުދޭއިރެއް ދެން ކޮށްދެވެން މިމާއްދާ ބާއްވާނެކަމެއް ނެތް. އެކަކަށްވެސްކަން ވަރަކަށްވެ... ކިޔައީ. އޭގެ އަސްލުގަ ޕީޓާރ ބަޔަކުތެރޭގެ ޤަވާއިދަށް ހުރިހާ ވަރަކައިން ކުޑަކޮށް އެބައި އުނިކުރަން ބޭނުންވީ. އެކަމަކު އެހެންވެއްޖެއްޔާ ވާގޮތަކީ، ދެމި ޤަސްދުހުނިކުރަން ފުރުސަތު ލިބޭނީ. އެކަމަކު އެހެން މާއްދާތައް ފާސްކުރުވުމުގައިވެސް ޤަސްދުހި ނުކުރުވޭތޯބަލަން. ދެން އެހިއްސާގައި އަސްލު ތާކީ. ވެގެން ދެ◌ން ފަހުން ވަރަކަށްއިބާ ކަންމުހުން އެބައި ބާއްވާނުކުމެއްނެތް. އެދެން ޖޫރިންޖ އަލުއިޝްތިހާރުގެ ވަރަކަ މީގެ ކަންމުހުންނަށް ގެންނަންކުމެއްނެތް. ޖެބާޖޭގައި ދުވަހުގެ އެހެން ވަރަކުރީ ދެއްކީ. އެހެންގޮތަކަށް އަދުގަނޑުކަން ހިއްސާވާ އެއްވެސް ބާފުޅުކު... އެކަމަކު މިމާއްދާ ގެންނަކަށްޖެ މިހެންގޮތަކަށްއެވެސް ނުގެންދެވޭނެ. އެއީ ކުރީގެ ބައިތަކުން އެބައިވާ އެކަން ކުރަންޖެހުނު ވަރަކަ ބޭނުމިއި.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ ގެންބަދު އަޙްމަދު ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން: މިމާއްދާ ވަރަކަތެއްކުރުމުން ފޮތުގައި މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުން ގިނަ އެއްކަމަ ފެށި އަދުގަނޑުމެންގެވެސް ދިނުމުން. ދެން މީގަ ބައެއް، ޖާއިޒީގަ މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުގައި ގިނައިން މިވާގޮތަކީ ދިގުދުވަސްދާ ގަވަރމަންޓުން ނޫން އަދި މުޅިންނިސްބަތުން ވަކިކުރެވުނީ. ހަމަޖެހި މާއްސަލައިގައި ފުލުހުން ސިފައިންނާ މުޅިގޮސް ހަރަކާތް ހިންގަނީ ނޫނީ އެފަދަކަމެއް ޖެހިއްޖެއްޔާ. ދެން ބާބުން ކަނޑައަޅާފައި މިއޮތީ އެހެންނޫނީ ވަކި ދިފާއުދުމަތްތަކާއި ފުލުހުންގެއައި ސިފައިންނާ. އެހެންވީމާ، ވަރަކަށް ބާރުވުމުގެ ކަންބޭނުން މިމާއްދާއާދޭތެރެ ހަމަހަކަރާވާގޮތާ، އަދި މިހާރު ފުލުހުންނާއި ސިފައިން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަކިކުރިވަރާ މިމާއްދާ ބާއްވުމުގެ މުހިންމުކަން އަދުގަނޑަށް އެހާބޮޑަކަށް ނުދެކެން.

ނިލަންދެއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެންބަދު މީގަ އަދުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ތަންކޮޅަކީ، މިހާރު ޤަވާއިދުގެ ޖެހިސްޓާންގެ މިހާރުގެތަން

އަޙްމަދު ހަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން: ޚިޔާލުފާޅުކުރުމަށް މިއޮންނަނީ ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ފުރުޞަތު. އެހެނަސް އަޅުގަނޑު ރައީސް ފުރިހަމައެއްގަންނަވާ ބާރުގުޅުންތަކާ ފުރިހަމައެއްގަންނަވާގޮތަށް ވަރަކަށް ދެއްވުން. އެހެންވީމާ، ޤައުމުގެ މި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަހުރި މިމަސްއަލަ، ފުރުޞަތު ގެނައުން ބައެއް. ސިފައިންނަށް މިދިޔަ ބަޔަކަށް ވެފައި އޮންނައިރުގައި އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މި ހަމަ ފުރިހަމަ ފުރުސަތު ޝަރުޢީ އިދާރާތަކުގައި ޙަޤީޤަތުގައި އޮތް ކަމަށް އިސްލާމް ދީނާއި ޤާނޫނު ހަމަ މިކަން ފުރިހަމަ ވަގުތަށް އޮތުމުގެ ސަބަބުން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ މިފަދަ ޚިޔާލު ބޭނުންވާ ބިލު ދިރާސާކުރެވިގެން އޮތް ހަމަ މިކަމަށް ކޮންމެހެން ޖޭންޒާރީ ފުރުސަތު ބައި މިއޮންނަނީ ކުރެވޭ. އޭގެ ސަބަބަކީ ވާ އިންސާފު ކުރެވޭ ކޮންމެ ބާރެއް. އެހެންނަމަވެސް މިފަދަ ހަމަ އޮންނަންޖެހޭ ފުރިހަމަ ކުރެވެން. ޙައްޤުތައް ހަމަ ބާރުތަކެއް ދިމާވާ ހިސާބުގައި މިތަން ނިޒާމާ ކަނޑައެޅޭ އެކި ސިފަސިފައިން ކުރާ އެބައި. އޭގެ ކަންތައްތަކާ ވަރަ ސަބަބު އޮތުމަށް. މި ފުރުޞަތު މަޖިލީހުގެ ހަމަ ސިފައިން ފުރިހަމަ ބާރުތަކެއް. އެ ވަރަކަށް ވަގުތު. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް އިސްލާމީ އޮންނަ ހަމަ އެބައި. ޖަމާޢަތް ހުރިހާ ސިޔާސީ ހިންގުމުގެ އޮތުން އޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ ވިސާރީގައި. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން އާދައިގެ ވަކިން ކުރުވުނު ދަށަށް އަންނަނީ. ދީން މިހާރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ވާހަކައެއް، މަސްއޫލިއްޔަތު ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މަސްއޫލިއްޔަތު އޮތް ދިރާސާކޮށްގެން ހިތްވަރު އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހަށް ނުކުރެވޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ބޭނުން ހުރިހާ ރޭވުމެއް މިބާރުވެން.

މާލޭ ދާއިރާގެ މެމްބަރު އަލްފާޟިލް ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު (ހ) ދާއިރާގެ ފަސް 5 ބާބުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ފަރާތުގެ ދޭ ޙުކޫމާއި މަޖިލީހުގެ ސިފަޖެހުނު އާދައި،
ޝާހިން ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދިރާސާކުރުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާމީ، ޤާނޫނުއަސާސީ މިއަދު ވަކިކުރިޔަސް އެކަމަކު ވަކި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން. ދީން އަޅުގަނޑުމެން ވަކިވެފައިވާ ހުރިހާ ބައެއް ދީނުގެ އެކަން ބަލައިލުމަށް. އަ ވަކިވަކި ކޮންމެ ވަކި ކޮންމެ ކުރިމަތި ވަކި ބަޔަކު ކޮޅުގައި ވަކި ބާރުތަކެއް ތަރުތީބެއް މިއަދު. މިހާރު ދީނުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ބައެއް ޤާނޫނުގެ ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް. ބޭނުމަށް ވަކި ކުރަން ތަފާތު ހަމަ ޙައްޤު ހިއްސާއެއް ހިމެނޭ ކޮންމެ ސަބަބެއް ވަކިވަކި ދީނުގެ ސިޔާސީ ހިތްތަކެއް.

އެސެމްބްލީމެންބަރު ނުވަތަ އިތުރު ސަބްޖެކްޓް ދިނުމުގެގޮތުން، ވަކިން ދިނުމުގެ ގޮތުން އެ މަސައްކަތްކޮށްދެއް ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މިމާއްދާ ބުނަން މިއުޅޭ ކަންތައް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިހާރު މިއަދުގޮތަށް އޮތީސް ކުރެވޭނެހެން. ދެން ފުރަގަސްދީފައި، މި 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެބައޮތް މިހާރުވެސް ލިޔުމަކީ، މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި އެހެން އޮތުމަކުން މިބާބުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރުމަކަށް ހުރަހެއް ނާޅައެވެ. އެހެންވީމާ، މި 10 ވަނަ މާއްދާ ނުބައްވާކަމަށްވަނީ މިމާއްދާ އުވާލުމަކަށްވެސްދޭނެހެން ކުރަނީއެވެ. އެހެންވީމާ، އެކަން ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. ސުވާލަކީ. މިމާއްދާގެ (ހ) އުވާލަން.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދައްކަވަން:

މިމާއްދާ، އިންޝާﷲ އަޅުގަނޑަށް މިއުސޫލުގައި މިހެން ދިމާވާ ކަންތައްތަކަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަންޖެހުމުގެ މައްސަލަ. އެކަން މިދެންނެވި ޖަމްޢިއްޔާ އެޓަރނީޖެނެރަލް ހިންގަވަންޖެހިލާން. އެއީ ވަރަށް ކުރު މުއްދަތުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ އެޓަރނީޖެނެރަލް. މިސާލަކަށް ދަންނަވާލަންޏާ ފުލުހުންނަކީ ސިވިލިއަނުން. އެމީހުންގެ ތަޙުޤީޤުތަކާއި ކަންތައްތައް ހުންނާނީ ސިވިލިއަނުންނާ ޖެހިލުކުރާގޮތަށް. ނަމަވެސް އެމީހުން އެކުރާ މަސައްކަތް އެއަށްވުރެ ފުލުސްއޮފިސަރާ، އެމީހުންނާ ކުރިމަތިވާ ކަންތައްތައް އެއަށްވުރެ ފުލުސްއޮފިސަރާ އެމީހުންނަށް މައިގަނޑުކުރެވޭގޮތަށްފުލުސްއޮފިސަރާ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ފުރުޞަތުދެއްވުމަށް، ނުކުރެވޭގޮތަށްފުލުސްއޮފިސަރާ ދަންނަވާލީ އެހެން އެއަށްވުރެ ބާރުގަދަ ފަރާތެއްގެ އެއީ ހުރިން. އެވަނީ ސިވިލިއަން. ދެންމެ ޝާހިދު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރި މާއްދާ އެފަދަގޮތުގައިފިޔަވައި އަޅުގަނޑަށް ފިޔަވަޅުތަކެއްޖެހުމާއި މިހާރުވެސް އެބައޮތް ފުރުޞަތު. ދެން އަޅުގަނޑަށްވެސް ވިސްނުނީ މިއިން މިދައުލަތަކީ އެއްކޮޅަށްވުރެގެ ދަރަނި މިދާބަޔާ ގެނެވިއަށްދިނުމުގެ ފަރާކަން. އެހެންނަމަވެސް ކަންތައްތަކުން ސަރުކާރު ހިފަހައްޓާގޮތުގައި އެޓަރނީޖެނެރަލްގައި ބައިވެރިވުން ގެންދިއުން މަނަލެއް ނުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށްވެސް ތާއީދުކުރެވެނީ މިބައިގައި އުނިކުރަން.

ކުޅުދުއްފުށި މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފު ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދެ، މި ދެބައި އިންޝާﷲ، މި ދޭ ހުކުމަތް އެއްޗިސް މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭޖެހުމުގެ ދިމާވުން އެއީ އެކަށީގެންވާކަމެއް. ދެން، އެ ފޮރުން ހަމަ ކުރު މުއްދަތަކަށްޓަކައި ހިންގުމުގެ ކަމަކަށްވުރެ ޖުނިއާ އެއްކޮށްކުރު ދިގު މުއްދަތަށް ނަގާފުރުސަތުކަމަށް. ދެން، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މިއަދާ އެންމެ މިފެންނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެކަންތައް، އެއީ ދިގު މުއްދަތަށް ނަގާކަމަށްވާނަމަ ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެ ބަލައިގަންނަންޖެހޭނެ. ކުރު

މުއްދަތެއް ވެއްޖެއްޔާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އަންގާއިރުވެސް އޮންނާނީ އެކަމެއް ނިމިފައި. ދެން، ބަލައިގަތުން، ދެން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައަކީ މި ދެ ބާބު ނޫނިއްޔާ މި ދެ ޚިދުމަތް އެއްކޮށް ޖޮއިންޓް އޮފީސްތައް ހިންގާއިރުގައި އެ ހިންގާނީ އާދައިގެކަމެއްގައެއް ނޫން. ޚުދުމުޚުތާރު ކަމަ ނުކުރެވިގެން ކަމެއް ހިންގަން މިޖިބުރި ސަރުކާރަކުން ވަންޏާ އެއީ ވަރަށް ސީރިއަސް މައްސަލައެއްގައި ނުކުރެވޭނީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، އެ މައްސަލައިގައި ސަރުކާރުގައި މަޖިލީހުގެ ބަހެއް އޮތުން އެއީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ،.. ޝުކުރިއްޔާ، ވަގުތުގެ ޚާއްޞަ ނުވަން ދިމާ ސީރިއަސް މައްސަލައެއްގައި..

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިކަން ޕްރެކްޓިކަލީ ހިނގާއިރު މިހާރުވެސް ސިވިލްސަރވިސްގެ ޤާނޫނު، މަޖިލީހުގެ ޢާއްމު ޤާނޫނު ބިލުގައިވެސް މި ޕްރޮސީޖަރގައި މި ޕާލަމެންޓްސިސްޓަމް އެ ވަކި ޚާއްޞަ ސަރުކާރާއިބެހޭ ކޮންޓްރޯލުވެސް ވަކި މަޖިލީހުގެ ކަންތައްތަކުގެ، އޮފީސް އާދޭސްތައް އެ ބަޖެޓުގައި ކޮމިޓީތަކުގެ އެކަން ބަލައިގަންނަ ބޭނުން ނުވޭ. ދެން، މި ސިވިލްސަރވިސްގެ ޚުދުމުޚުތާރު ޚިދުމަތްތަކާއި، ހަމަ ކޮންމެ އެއްކަލަކު ވަކި ޤާނޫނުއެއްގެ ބާރު ނުކުރެވޭނެކަމަށް އާދެއިން ކިޔައިދީ ނުކުރެވޭނެ. ބަލައި ނުކުރަން ކަމަށް ނިޔާވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޤާނޫނުން ކަންކަމުގެ އެއް ދެން ކިޔައިދޭނެ ބަހުރު. މިގޮތަށް އަނެއްކާވެސް ހަމަ މި މާއްދާ ބާއްވަން މިވެސްމެ މިހާރު ޖެހިއްޖެއް ބާއްވަން އެބަޖެހޭ. ދެން، އަނެއްކާވެސް ހަމަ މަޖިލީހުގައި އަނެއްކާ އެހެރީ ފެންނަކަން އެއްޗިސް ވާހަކަދެއްކުމުގައި ދައްކާފައި ބޮޑުގައި އަނެއްކާވެސް މައްސަލަ ހަމަ ކުރިމަތީ ނުވާނެކަމާއި މި ހިތްހަމަޖެހޭ.

އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޙްސިން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މިދެންނެވި މިއީ އިންތިޚާބީ މި އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރެވޭތޯ ގޮތެއް ބަލަންޖެހޭނެ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، މި އިންތިޚާބުން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭނީ. މި ދިވެހިރާއްޖެ ކަންތަކާ، ބައެއް ފަހަރު މިކަމަކާ ގުޅިގެން އެއްކޮށް މަސައްކަތްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން. އެއީ ވަރަށް ކޮށްދިނުމަކަށް އަންނައިރު... އެހެންވެއްޖެއްޔާ، އެ ކުރިއަށްދަނީ މިހާރު ހުރި ގޮތުގައި ބައެއްކަމުތަކުގައި އޮތުމަކީ އަޅުގަނޑު ފެންނަނީ އިންތިޚާބުގައި ބޭއްވުން. އެހެންވީމާ، ދެން ހަމަ ޤާނޫނުތަކުންވެސް ފުރުޞަތު ބޭނުން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން: އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީވެސް، ވަރަށްބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ ގިނަ ބޭފުޅުން ބައިވެރިވެލައްވައިގެންނެވުމާ އަޅުގަނޑުމެން މިފެންނަނީ މި މާއްދާ ކޮންމެހެން ސްޕެސިފިކަލީ މިހެން ބޭއްވުމުގެ މާބޮޑު ބޭނުމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑު ކުރެވޭނެ ހުރިހާ ތަފްޞީލުކޮށް ވަރަށްބޮޑު ދެއްކެވި. އެހެން ބޭފުޅުން ވިދާޅުވެސް އެއީ...

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ގާފުއަލިފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން: ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މާއްދާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެންމެ ބޮޑު ސަބަބަކަށްވެގެން ދިރާސާ ކުރެވި ތަފްޞީލުތަކެއް މިނިވަންގޮތުގައި ބަލައިގަނެ، ތަފާތުގޮތްގޮތަށް ބޮޑުތަކެއް ކަމަށް މަޖިލީހުގައި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ދިރާސާކުރެވޭ ކަމަށް ވިދާޅުވަނީ ކޮބައިތޯ. ބުނެވުނު ވާހަކަތަކާއި ގުޅުމުގެ ތަފްޞީލު ޤާނޫނީ ގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރަން ހަމަ ހަރުދަނާ ގޮތަކަށް މި ޤާނޫނުގައި ތަފްޞީލުކުރެވެން ދިރާސާ ކުރަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި ބަހުސްކުރަނީ، ދެން، ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް ބަލައިގަނެވޭތީ މި ދެ ބާބު ދިރާސާ ކުރެވިގެން ގޮސް ސާފުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބުނަން. ދެން، އެހެންވީމާ ޤާނޫނުގައި މި ބޭފުޅުން މި ޤާނޫނަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. މި ޤާނޫނުގެ ބާބުތައް ނުކުމެގެން އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގައި ނިންމަވާލި ކަމަށް މި ޤާނޫނު މިނިވަންކޮށް.

މާލޭ ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން: ދެއިރުން ވަނީ ޝަރުޢީ ކޮމިޓީން މިނިސްޓްރީގެ ބަޔާން. އަދި ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ މާއްދާއަކީ މި ބިލުގެ ވަނަ ގޮތުން ދިރާސާކުރެވޭ ގޮތުގައި ހިނގާ ބައެއް ސާފުކުރަން ދެކޭތީ ދިރާސާކުރުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އޮތް ޙުކޫމަތަށް ހިނގާ ބައެއް ސާފުކުރުމަށް ދެކޭތީ ބަލައިގަނެ ކަމަށް މި ބިލުގައި. މަޖިލީހުގެ ދިރާސާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ސަރުކާރު ގޮތަކަށް މި ގާނޫނުގެ ހިމެނޭކަން. ދެން، އެއީ ދެކެވޭ ބިލެއް. ދެން، އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް ދެންނެވިން އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުމަށް ޤާނޫނެއް ހަދާ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާ ބިލެއް. ދެން، މިއީ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމާ ގުޅޭ ބަސް. ވިސްނައިގެން ދަށުގައި ނުވާނެ ކަމެއްގެ. އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުގައި ދަށުގައި

މި ބާރުތަކާއި ގުޅިގެން ސަރުކާރަށް ހުށަހަޅާފައި ވާ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު އޮންނަ ގޮތާއި ފެހިރަށްޖެހުމުގެ އިންތިޚާބުކުރެވިފައި
ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި ސަރުކާރަށް ހުށަހެޅުނު ހުށަހެޅުމަށް ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުން ޢަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ރާއްޖެ
ސިޔާސީ ބާރުތަކާއި ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު. އެ ބާރުތަކުގެ ފަރާތުން ސަރުކާރަށް ހިންގަން ޖެހޭ ބާރުތައް
ތަކުރާރުކޮށް ދަ ސިޔާސަތު ދެނެގަން ކަމުގެ ބާރުތަކުގެ މަސައްކަތުގެ ތަރުތީބު ދައުލަތުގެ ބާރުތައް،
އެކަމުގެ ތަރުތީބާއި ސަރުކާރުގެ ބާރުތައް ހިނގާ ގޮތް އެނގޭ ވާހަކަ ތަކެއް ދައްކާފައި. އެކަން ބޭނުންކުރާ
ދެންމެ އެއް ހިސާބަކުން ތަޢާރުފްކުރި ކަމެއް، އެކަމަކު ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ތަޢާރުފް ކަމެއް.
ތަޢާރުފްކުރި ކަމެއްގެ އިންތިޚާބު އަސާސީ ގޮތެއްގައި ބާރުތަކާއި ބެހޭގޮތުން ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު އެ
ބާރުތަކުގެ ދައުލަތުގެ އެ ބާރުތަކުން އެކަށީގެންވާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބުނެވިދާނެ މި ވާހަކަ
ވަރަކަށް 10 ވަރަ މަސްދުގައި މިހާރު ހުރި ތަފާތު ކެންސަރުން ބަދަލުވާނެ ކަމަށް.

ދިރާސާކުރުން ވަރަކަށްފަހުން: އަޅުގަނޑުމެން މިޔަ ނިންމާލާ ގަޑިއެއް ޖެހިއްޖެ. ދެން، ހަމަޖެހޭތޯ މި ވާހަކަތައް ދެކޭ
ނިންމުމަށްޓަކައި ހިތުން އަޅުގަނޑު ދެކޭން މިންވަރުތަކެއް ގެނެސްދީ. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް
އަޅުގަނޑުމެން... އާދެ، ތިޔަ ޙަޤީޤަތުގައި.. އެކަމަކު، މިސަރު ވަޒީފާ މަސައްކަތް
ފަހަރެއްގައިވެސް ކިޔައި ބާރުތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުވޭ. އެކަމަކު، ތަނުގައި ފަހުލުވެ.
އެހެންވީމާ، ދެން، އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅުނު ބާރުގެ ތަރުތީބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ބާރުން
ނިންމާލާފައި އެއް ނިންމުމުގެ އިބާރާތް. އެއީ ފަހަރެއްގައިވާ ބާރުތަކުގެ ތަރުތީބު
އެއްބަސްވުމެއް ދެން އެތަކެތި އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާލީ. އެކަމެއް ދެން މަސައްކަތް
ނިންމަވާފައި ހިތާ ބާރުތަކުން ޙިއްސާކުރެވޭ ނިންމާލާ ނިންމުމުގެ އެއީ އެއް. އަޅުގަނޑުމެން
ހަރަކާތްތަކުގައި 16 ވަރަކަށް 17 ވަރަކަށް ބާރުތަކުން ޙިއްސާކުރެވޭ ނިންމާލާ ނިންމުމުގެ އެއީ.
ދެން، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު ބަލައިލާފައި ދެން މި އުނިކުރުމަށް އިތުރަށް ކުރުމަށް
ކަނޑައެޅުން ކުރަމުންދާ ކަންކަން ބާރުތަކުން ޙިއްސާކުރެވުނު. އުނިކުރަން، އާދެ 2 ބާރުތަކުން އިތުރަށް ކުރަމުންދާ.
ދެން، އެހެންވީމާ، 12 މިލިއަން މިޔަދު ޖަލްސާގައި. އެހެންވީމާ، ދެން އުނިކުރާއިރުގައި އެކަމަކު،
އެއާއިއެކީގައި އަންނަނި އެ 5 ދ (ނ) ފަސް. އެހެންވީމާ، ދެން އެކަމަކު މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑު
ފެނުނު ގޮތަކަށް. ދެން، މިހާ ބައިތިޖުން އަޅުގަނޑުމެން.. އެހެންވީމާ، ދެން އުނިކުރަން
ފެންވަރުގެ ނިސްބަތިން. ނުން، ނުން. އެއީ ތަޢާރުފް އޮންނަ، ދައުރުގައި ހުރި މިންގަނޑު އުސޫލު
ބަޔާންކުރެވިގެން ބާރުތަކުން އެއްޗެހި ހުށަހަޅަން. އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބައިތިޖުގެ

ބާއްވާން ދުވަހެއް މާދަމާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. މާދަމާގެ އެހެންކަމެއްވެސް އެބައުޅޭ. އެހެންވީމާ، ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން އޮންނާނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާބަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުގެ ކަންތަކާ. އެހެންވީމާ، މިހިސާބުން މިއީ އަޅުގަނޑު ނިންމާލާނަން ބައްދަލުވުން. ވައްސަލާމުއަލައިކުމް.